

ZEMĚDĚLSKÁ PŮDOHOSPODÁRSKA ŠKOLA

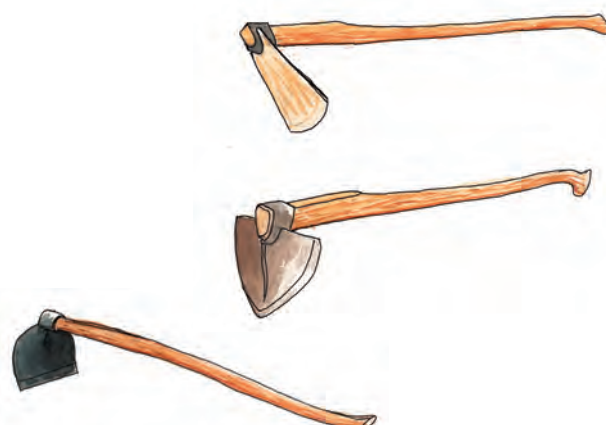
6 únor 2013
75. ročník

Pre rozvoj vidieka

Budoucnost
elektronické knihy

Se školou
po Evropě

Spoléhám na mladou generaci

Výstavy
a veletrhy
2013

Informace o vzdělávání, poradenství a rozvoji venkova
Informácie o vzdelávaní, poradenstve a rozvoji vidieka

OSLAVA 50. NAROZENÍN SOŠ POD BÁNOŠOM str. 18

SE ŠKOLOU PO EVROPĚ str. 10

KDYŽ CHYBÍ PENÍZE NA PRAKTICKOU VÝUKU...

Z provedených průzkumů a analýz, které jsme v posledních letech v Ústavu zemědělské ekonomiky a informací prováděli, jasně vyplývá, že manažeři zemědělských podniků nejsou spokojeni s připraveností absolventů pro nástup do zaměstnání a absolventi středních zemědělských škol a učilišť zase svorně uvádějí, jak jsou nespokojeni s rozsahem i obsahem praktické výuky na svých školách.

Všichni velmi dobře víme, čím to je. Zemědělským školám mnohdy chybí finanční prostředky nejen na to, aby nakoupili nejmodernější zemědělskou techniku, rekonstruovali stáje ... ale mnohdy i na to, aby třeba jen udrželi a provozovali stávající školní statek (pokud ho mají).

Školy teoretické a praktické

Finanční zdroje chybí zemědělským školám spíše než gymnáziím. Na gymnáziu se přeci nejedná s traktorem a nekupuje se tedy nafta, ani se nedojí a nekrmí krávy. Výuka na „teoretických“ školách se odbývá v k tomu určené budově, vše je v dosahu školních škamen, maximálně se přeběhne do blízké tělocvičny a k výuce potřebuje profesor, řečeno s mírnou nadávkou, jen křídou a tabuli. Ale když se bavíme třeba o praktické zemědělské škole, tak je proces vzdělávání mnohem složitější. Na „praktických“ školách se totiž nepíše jen křídou na tabuli, ale při výuce se spotřebovávají energie (nafta, elektřina), pracuje se s hmotou (seno, sláma, hnůj...) a v prostoru (stáje, pole, dílny...), a to není vůbec levné.

Nedostatek peněz, které chybí na praktickou výuku na zemědělských školách i učilištích, se neblaze projevuje na kvalitě praktických dovedností žáků, a protože je zemědělská škola – školou prakticky zaměřenou, tak to není dobře, protože její absolventi vlastně nezískají úplné vzdělání. Uplatnitelnost byt teoreticky dobře připraveného zemědělce ovšem bez praktických návyků a zkušeností není na trhu práce nejružovější. No, zkuste si ráno obout třeba jen jednu botu a vyrazit do práce nebo odmontujte ze svého automobilu jedno kolo a zkuste popojet, jaké to bude?

Lidské zdroje

Až dosud jsem zmiňoval finanční zdroje. Jak to je ale se zdroji lidskými? Jací jsou učitelé odborných předmětů, jak to se svými žáky umí, jak zajímavé jsou jejich hodiny, dokážou žáky nadchnout pro život na venkově a pro práci v zemědělství? Určitě se ozvou hlasy, že tohle se zase odvíjí od finančních prostředků, které mají školy na výplaty k dispozici. Ale je tomu tak doopravdy? Je to opravdu všechno jen postaveno na penězích? Samozřejmě je velmi důležité platit, platit a zase platit. Ale ...

Před nějakým časem jsem se na jedné malé slovenské střední zemědělské škole setkal s paní, která byla učitelkou odborného hvočviku v oboru zahradnictví. Musím říct, že jsem se už

dlouho nesetkal s tak opravdu upřímným, procítěným vyznáním lásky k vykonávané práci. Ta paní učitelka vnímala své zaměstnání jako poslání. Z jejích slov bylo patrné, že má svoji práci ráda, že se na své učně každý den těší a ti jí to oplácí třeba i tak, že ji považují za svoji druhou maminku. Nutno pro úplnost podotknout, že tahle hřejivá slova jsme vyslechli v nikterak moderních, spíše sešlých a na odpis určených sklenících, ve kterých se mezi upravenými záhony a kvetoucími květináči pohybovali zjevně spokojení žáci a pracovali s chutí, tj. praktický výcvik probíhal v technicky sice nevyhovujících, nemoderních podmínkách, ale v příjemné, dobrými mezilidskými vztahy prohráté atmosféře.

Dobry učitel = dobrý člověk

Proč to tady píší? No přeci proto, abych upozornil na tu skutečnost, že pokud své zaměstnání nevykonávají učitelé rádi, pokud je nevnímají jako své poslání, pokud nemají rádi své žáky či učně, pokud se jim nesnaží dát všechno, co sami umí, pokud nepřicházejí se stále novými, zajímavými poznatky, pokud se průběžně nevzdělávají, tak to ani vyšší výplaty, ale ani ta nejmodernější zařízení nebo vybavení nemohou zachránit. Žáci praktických a tedy i zemědělských škol by měly do praxe odcházet se základní výbavou, která sestává nejen z teoretických poznatků, ale hlavně ze schopnosti umět vzít za jakoukoliv práci a v jakýchkoliv podmínkách, se schopností vyřešit každý problém a se schopností umět se zařadit do pracovního kolektivu. A aby se tohle všechno naučili, potřebují opravdu schopné učitele, kteří jsou nejen náležitě teoreticky a prakticky připravení, ale kteří jsou hlavně dobrými lidmi.

Ing. Petr Hienl, ÚZEI Praha

„SPOJME SA PRE ROZVOJ VIDIEKA“ medzinárodná konferencia s workshopom

V dňoch 12.–14. decembra 2012 sa neďaleko Nitry v krásnych priestoroch hotela „Kaštieľ Mojmirovce“ uskutočnila pod záštitou Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR medzinárodná konferencia s workshopom „Spojme sa pre rozvoj vidieka“.

Už samotný názov napovedal, že hlavným cieľom tohto podujatia, organizovaného Národnou sieťou rozvoja vidieka SR (NSRV SR), bolo prehĺbenie spolupráce a profesijné zblíženie aktérov podieľajúcich sa na rozvoji vidieka – Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (MPRV SR), vyšších územných celkov (VÚC), verejno-súkromných partnerstiev (VSP), miestnych akčných skupín (MAS), regionálnych pracovísk NSRV SR (RP NSRV SR) a ďalších zúčastnených.

Program úvodného dňa sa niesol v znamení vzájomnej výmeny informácií a skúseností medzi RP NSRV SR a verejno-súkromnými partnerstvami. Koordinátori RP NSRV SR bližšie predstavili pole pôsobnosti a zároveň si prizvali zástupcov VSP zo svojho kraja, ktorí prítomným priblížili prínosy aktivít vzájomnej spolupráce.

Program druhého dňa konferencie bol tematicky rozvrhnutý do štyroch hlavných blokov. I. blok bol zameraný na Program rozvoja vidieka SR v novom programovom období 2014–2020 a na túto tému so svojím príspevkom vystúpil zástupca Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, **Ing. Ľubomír Bene**. Špecifikoval predovšetkým priority PRV 2014–2020 a zdôraznil, že všetky priority musia prispieť k prierezovým cieľom, ktorými sú inovácie, životné prostredie a zmiernenie klimatických zmien. Po jeho vystúpení sa v sále rozprúdila živá diskusia, do ktorej sa zapojili zástupcovia MAS, VSP i MPRV SR. Na príspevok Ing. Beneho nadviazal **Ing. Josef Tabery** z Ministerstva zeméľstvá ČR a hovoril o Programe rozvoja vidieka 2014–2020 v ČR. Pozornosť venoval charakteristike Partnerskej dohody a príprave programového dokumentu pre ďalšie obdobie, pričom sa zamerl

na priority, opatrenia a financovanie rozvoja vidieka. V druhom príspevku bližšie predstavil Celostátní sít pro venkov, jej uskutočnené a plánované aktivity. V závere poskytol informácie o výzve na „Cenu za inovatívni miestni spolupráci ve venkovských oblastech“ určenej pre MAS i ďalšie spolupracujúce subjekty v ČR, ktorá bude víťazným projektom poskytnutá vo forme jednorazovej platby.

V II. bloku prednášok vystúpili ďalší hostia zo zahraničia – **Anna Čarková** (MAS Kyjovské Slovácko v pohybu, o. s.) najskôr uviedla niekoľko postrehov k rastúcemu vplyvu metódy Leader v EÚ v období od roku 1991 až po súčasnosť; spomenula, že v ČR realizuje strategické plány Leader v rámci opatrenia IV.1.1. PRV 112 MAS a v rokoch 2014–2020 sa predpokladá nárast o 50–70 MAS. Veľmi zaujímavo prezentovala činnosť MAS Kyjovské Slovácko v pohybu, inšpiratívne projekty spolupráce v rámci partnerstva „Podejme si ruce“ i spoluprácu na regionálnej a medzinárodnej úrovni o.i. s MAS Podhoran (SR, 2007) a s Mikroregiónom CEDRON (SR, 2012). Spestrením bol pútavý komentár k bohatému obrazovému materiálu. Budovaniu nadnárodnej spolupráce sa vo svojich príspevkoch venovali i **Ing. Jaroslav Brzák** (MAS Region HANÁ, o. s.) a **Mgr. Marcin Jabłoński** z Connectionpoint Ltd., Poľsko.

V poobedňajších hodinách program pokračoval III. a IV. blokom prednášok. V rámci „Príkladov dobrej praxe“ vystúpili zástupcovia VSP jednotlivých krajov SR, ktorí účastníkom v krátkosti priblížili činnosť zastupovaného združenia a úspechy dosiahnuté v projektoch Leader. Odprezentované príspevky i diskusia medzi účastníkmi priniesli veľa podnetných myšlienok na nové projekty spolupráce. Do programu

Práca v skupinách pod vedením Ing. Jely Tvrdoňovej, PhD.

Ing. Ľubomír Bene (MPRV SR), Ing. Vladimír Vnuk (NSRV SR), Ing. Josef Tabery (MZČR)

vystúpením prispela aj **Ing. Zuzana Schottertová** z MPRV SR. Hovorila o súčasnosti a budúcnosti prístupu Leader v slovenských podmienkach. Svojou prezentáciou program obohatila i **Ing. Mgr. Ľudmila Števicová**, ktorá prítomných oboznámila s aktuálnymi informáciami v Operačnom programe Životné prostredie a priblížila ďalšie možnosti financovania environmentálnych projektov na vidieku.

Následne moderátorka konferencie požiadala o vystúpenie zástupcov vyšších územných celkov. Svoj príspevok predstavili **Ing. Martin Čaja** z Nitrianskeho samosprávneho kraja, **Ing. Vladimír Laššák**, zástupca Banskobystrického samosprávneho kraja a **Mgr. Róbert Galko** (Trenčiansky samosprávny kraj), podrobne sa venovali problematike Oblastného Leadra, konkrétne podpore MAS a VSP na rôznych akciách v oblasti cestovného ruchu, formovaniu nových VSP s perspektívou do budúcnosti a inovatívnym metódam, ktoré boli využité pri realizácii projektov podpory vidieckeho života.

Na záver dostala slovo **Ing. Andrea Hradiská, PhD.**, z Občianskeho združenia MAS LEV, ktorá odprezentovala tému „Národná sieť slovenských miestnych akčných skupín pre komunitne vedený miestny rozvoj (Leader/CLLD).“

Posledný deň konferencie s workshopom patril vystúpeniu **Ing. Jely Tvrdoňovej, PhD.**, ktorá sa najskôr zamerala na budúcnosť prístupu Leader v Európskej únii a následne sa venovala práci v pracovných skupinách, vytvorených účastníkmi konferencie. Jej cieľom bola spoločná tvorba budúcnosti iniciatívy Leader na Slovensku. Zástupca každej pracovnej skupiny výsledky vzájomnej diskusie priblížil plénu. Výstupy z pracovných skupín budú v rámci záverov z konferencie prezentované MPRV SR. Veríme, že medzinárodná konferencia s workshopom „Spojme sa pre rozvoj vidieka“ splnila očakávania zúčastnených a vytvorila priestor pre získanie ďalších impulzov a podnetov k riešeniu problematiky rozvoja vidieka na národnej i nadnárodnej úrovni.

PaedDr. Katarína Skalická, PhD., NSRV SR

ETICKÁ DIMENZE ČLOVĚKA K PŘÍRODĚ

*Kdo chce změnit svět, měl by napřed změnit sebe.
Sokrates*

Problematika životního prostředí, zejména přírodního prostředí, kde dominantní postavení mají lesy, se začala výrazněji sledovat od konce druhé světové války. Tehdy důrazněji vystoupil konflikt mezi člověkem s jeho hluboce zakořeněnými představami v sociální, ekonomické, ale i náboženské oblasti a jeho životním stylem.

Současně v této době začíná vznikat nový vědní obor označovaný jako etika životního prostředí – někdy též jako filozofie životního prostředí či ekofilozofie. Životní prostředí nehrálo před několika decennii v myšlení a životě lidí žádnou významnou úlohu. Neuvažujeme-li některé lokální problémy s dýmajícími komíny továren, byla příroda považována za „věčnou a nevyčerpatelnou studnici“ a člověk byl předurčen k tomu, aby bez zábran a ostychu z této studnice přírody čerpal vše, co považoval za vhodné získat.

Bohužel toto myšlení dodnes přežívá mezi řadou obyvatelstva, kteří si na rozdíl od dlouhodobě pokrokových lidí stále ještě neuvědomují vážné projevy varování, které nám příroda na naší zeměkouli stále výrazněji signalizuje. Bylo by proto vhodné zavést do školních osnov lesnických škol nový předmět Etická dimenze člověka k přírodě.

Obrovská odlesnění, odumírající lesy, stále závažnější pitná voda a její výrazný nedostatek, chemicky narušené, degradované půdy, zhoršující se kvalita ovzduší, stále klesající biodiverzita celých obrovských regionů včetně moří, to vše představuje jen zlomek těch faktorů, které pokrokově myslící lidi s ekologickým cítěním stále více děsí.

Od samého počátku tohoto stále se zhoršujícího stavu působí v hlavní roli člověk. Člověk, jako živoucí součást svého životního prostředí, jako otevřený systémový druh představuje svým neuváženým působením stále výraznější nebezpečí pro svoje životní a zejména přírodní prostředí a dospěl již tak daleko, že svým neuváženým působením by si dokázal zničit i svoji vlastní bázi pro život.

Jsou dosavadní změny v životním prostředí dostatečně provokující?

Současný stále se zhoršující stav kolem nastává zejména vlivem neuváženého jednání člověka. Stále více se prohlubuje rozpor mezi jeho poznáním přírody a mezi jejím využíváním.

FRANKENA (1979) podtrhuje tento důsledek jako závažný bod v oblasti etiky životního prostředí, když uvádí: „Chtěl bych věřit, že dokážeme posoudit význam našich hodnot ve vztahu k našim životním koncepcím ve vesmíru, jehož jsme součástí.“

Velký filozof Ch. TAYLOR (1989) upozorňuje na nebezpečí „the strong version of human chauvinism“, kde základním principem vztahu mezi člověkem a přírodou je zásada „vše pro člověka“.

Kolem roku 1970 se objevuje skupina významných filozofů a myslitelů, kteří začali zkoumat kořeny a příčiny stále se zhoršujícího životního prostředí a dospěli k poznatku, že základem je neuvážené, lépe vyjádřeno i nemravné působení člověka na přírodu kolem, snížení lidské morálky, a to jak ve vztahu člo-

věk – společnost, ale i ve vztahu člověk – životní prostředí kolem něho. K nejznámějším filozofům tohoto období, kteří provokovali svými pracemi, náleželi: K. E. GOODPASTER, E. HARGROVE, G. HARDING, E. F. SCHUMACHER, I. BARBOUR, W. BLACKSTONE ad.

Vážná upozornění stále pokračují. Životní prostředí je výkonný systém, kde vše souvisí se vším. Jakákoliv, i nepatrná změna okamžitě provokuje další, nastává neuspořádané narušení, které lze v počátku zvrátit do původního rámce, při větším narušení pak dochází k dlouhodobým nezvratným změnám, které dokáží podstatně ovlivnit život obyvatel. Příkladem může být zánik vyspělých civilizací např. v turecké Anatolii, kde celé civilizace v oblasti Olympos zanikly na neuváženém odlesnění krajiny, což způsobilo ztrátu vodních zdrojů, změnu půd a mnoho jiných nastávajících proměn.

Ilya PRIGOGINE (1984) či James GLEICK (1987) pojednávají velmi podrobně o vlivu nepřehledných změn a upozorňují, že nové pochopení změn ve světě je vždy závislé na znalostech a domněnkách o chování přírody v rámci změněné reality.

Frederic SUPPE (1977) byl jedním z prvních, který označil změny za chaotické, ale již řadu let předem dokazoval, že všechny tyto změny ovlivňují názory člověka a jeho chování k přírodě, přičemž lze rozlišit tři základní otázky, a to:

- a) jaká byla provedena pozorování a co znamenala pro utváření názorových teorií
- b) jaké panovaly současné názory, které ovlivnily teorie chování člověka
- c) jaká fakta potvrdila správnost stanovených teorií pro následné chování člověka

Velmi přesvědčivě vyjádřil potřebu nového vztahu člověka k přírodě známý filozof M. HEIDEGGER (1977), když vyjádřil: „We need a new ethos, a new understanding of man and its place in the natural world“.

Ve smyslu jeho požadavků a řady dalších vyplývá, že musí být vyvinutá nová, jasná perspektiva člověka k přírodě, a to nejen člověka, ale i všech ostatních forem života k sobě navzájem. Tato perspektiva nemůže vycházet jen z dvou set let starého požadavku trvale udržitelného rozvoje (sustainable development), který řeší limity využívání přírodních zdrojů a závislosti lidské společnosti na jejich dostupnosti, ale musí vyjít z přísně sledované přírody jako ekosystému, skládajícího se z jednotlivých součástí, kde každá má své nezastupitelné místo v celém systému.

Nenarušit tento systém, to je základní problém životního prostředí člověka a pochopení, že musíme tento systém jako nenarušený udržet, je základem lidského přístupu, lidské etiky v počinání, kde je pouze jedna, ale základní priorita. Tu podtrhl ve své publikaci J. ROBINSON (1987), když požadoval, že „všechny ekonomické, sociální, politické problémy současného světa musí být převedeny na jednotnou hladinu, která by

řešila z globálního pohledu základní koncepci chování člověka k životnímu prostředí kolem dokola – řešila jeho etický vztah z celosvětového pohledu“.

Tento přístup není novinkou, každá významná epocha, každá společnost vycházela vždy ze změn, které vznikaly v období jejího působení, ať za těmito změnami bylo působení náboženství nebo působení významných myslitelů, kteří byli sto nejen vysvětlit, ale i předvídat důsledky lidského působení. Počátky uvědomování si vlivu člověka lze pak vysledovat do období Aristotela, Sokrata, Xenophona s jeho spisem Memorabilia ad. Aristotelův výrok: „Příroda nedělá nic nadarmo, vše má svůj smysl...“ zůstal platný až do současnosti.

Environmentální etika, která jako vědní obor vznikla před necelými dvěma decennii, byla vyvolána poznáním, že základním, nezastupitelným, prioritním faktorem v oblasti péče o životní prostředí člověka a tím i o jeho nejvýznamnější součást, přírodní životní prostředí, je člověk.

S prvními názory se setkáváme u filozofů tehdejších západních zemí, kteří svými rozborů vyvolávali požadavky na legislativní řešení, zlepšení výchovy člověka, působení pomocí osobních příkladů. Z těchto požadavků pak vznikaly první úvahy o „nové etice ve vztazích“ R. ROUTLEY (1973), o aplikované etické filozofii B. CALLICOTT (1984), o environmentální etice A. NAESS (1992), objevovaly se i názvy jako environmentální filozofie, ekofilozofie ad. Od počátku devadesátých let převládá jednoznačně název environmentální etika, která se systematicky začala zabývat zejména těmito otázkami:

- jaká je vlastně příroda
- jak přírodu či životní prostředí rozumí a využívá člověk
- jaké je postavení člověka v přírodě. Jaký je druh jeho vztahů k přírodě?
- jaké je jeho postavení na Zemi a jakou budoucnost připravuje následným generacím?
- existují jakékoliv hodnoty nevýznamné pro člověka, nezávislé na člověku a jak určíme jejich hodnotu pro současný svět.

Nelze vynechat i vliv náboženství a zejména islámu na řešení vztahu člověka k přírodě a životnímu prostředí. Zatímco zejména západní odborníci jsou se svými, podrobně a v hojném počtu publikovanými rozborů celkem dostupní, jsou znalosti z arabských zemí poměrně neznámé, ač neprávem, neboť dokáží posuzovat vztah člověk – příroda či životní prostředí často velmi netradičně.

Základ je v koránu, který vyjadřuje vůli Boha – Alláha, jenž dovoluje užívání přírody pro „lidské blaho“, ale nesmí docházet k narušení, poškození přírody (fasád fi'l-ard) F. RAHMAN (1980). Said NURSI (1995) jde ve svých hodnoceních pro výchovu muslimských studentů ještě dále a hovoří o třech základních pohledech na problematiku etiky vztahu člověk své životní prostředí:

První pohled uvažuje, že člověk smí využívat každou věc, ale bez hrubého narušení.

Druhý říká, že je vždy řada řešení a že lidská duše musí umět najít to nejvýhodnější.

Třetí stanoví, že pokud je v nejistotě, má se obrátit k Velkému Stvořiteli a vnitřním poznáním a citem určit přínos a užitek svého řešení.

Význam etického působení člověka je více než zdůrazněn. Zatím v plenkách je tento vědní obor ve vztahu k přírodě

u nás i okolních státech. Chybí etika vztahů, cit, mravnost v jednání. Nechybí vandalismus, hrubost, netolerance.

V krátkém příspěvku nelze zdaleka vyjádřit škálu názorů, jemných variant, ani historické kořeny tohoto nového vědního oboru.

Seznam základní literatury, zabývající se tímto oborem, je k dispozici v redakci časopisu, obsahuje 247 položek převážně anglické literatury.)

Dr. Ing. Eugen Král, CSc., emeritní profesor ČLA Trutnov

JAKOU BUDOUCNOST MAJÍ ELEKTRONICKÉ KNIHY?

Už jste někdy četli e-knihu? S velkou pravděpodobností ano, aniž byste si to uvědomili. Kladná odpověď na tuto otázku je totiž více než pravděpodobná u velké většiny uživatelů osobního počítače.

Za elektronickou knihu je dnes považován např. i patřičně upravený dokument ve formátu *.pdf (portable document format). I když **elektronizace médií začíná zasahovat i do oblasti knih**, situace zatím není úplně přehledná a vývoj se značně urychluje. **Existuje mnoho paralelních technologických i distribučních modelů elektronických knih**, které mezi sebou soutěží o přízeň uživatelů.

Ve vztahu k uživatelům e-knih existují vedle sebe **dva modely distribuce elektronických knih**. První systém napodobuje model prodeje papírových knih, kdy koupená elektronická kniha není spojena s žádným konkrétním technickým zařízením, čtečkou, softwarem. Tento **otevřený systém elektronických knih** umožňuje uživateli zakoupenou knihu užívat (číst) podle potřeby na různých zařízeních (osobní počítač, čtečka, tablet, chytrý telefon). V některých případech není v knize umístěna **ochrana před kopírováním** (tzv. DRM – digital right management – správa digitálních práv) a uživatel si může pro svou potřebu vytvořit více kopií a umístit je na různá zařízení. Otevřený systém e-knih uplatňuje v ČR nakladatelství Kosmas (<http://www.kosmas.cz>), server Palmknihy (<http://www.palmknihy>) a Ereading (<http://www.ereading.cz>).

Uzavřený systém elektronických knih představuje obvykle prodejní síť elektronických knih propojenou s konkrétní čtečkou nebo tabletem. Prodejce knih distribuuje spolu s elektronickými knihami i příslušná technická zařízení, která jsou přizpůsobena pro tento účel. Většinou je možné koupenou knihu přečíst jen za pomoci specializovaného software. Po celou dobu užívání je kniha chráněna před neoprávněným kopírováním. Příkladem uzavřeného systému distribuce e-knih je americké nakladatelství Amazon (čtečka Kindle, <http://www.amazon.eu>) a v ČR Wooky (<http://www.wooky.cz>).

Ochrana proti kopírování (DRM) může být zdatnějším uživatelem odstraněna (k dispozici jsou volně dostupné programy) a e-kniha může být potom kopírována a sdílena různým způsobem. Je zřejmé, že vývoj na trhu e-knih probíhá po-

dobně, jako probíhal vývoj v oblasti hudebních vydavatelství, kde se postupně převládá model prodeje hudby bez ochranných prvků.

Při vydávání e-knih jsou do elektronické podoby převedeny texty a obrázky včetně přebalu knihy, tiráže a titulní strany. Pro **čtení elektronických knih v mobilních zařízeních** je důležitá možnost tzv. **přestránkování knihy** (nové zobrazení stránek knihy na základě rozměrů zobrazovací jednotky) a **možnost změny velikosti písma** podle požadavků čtenáře, případné nastavení kontrastu a barvy pozadí. Některé systémy mají zabudovaný **software pro syntézu lidské řeči** (zpravidla pro anglický jazyk), takže zakoupená elektronická kniha může být předčítána.

Čtečky e-knih jsou technická zařízení, která umožňují zobrazení obsahu knihy. Čtečky se liší od sebe velikostí zobrazovací jednotky i použitou technologií (způsobem zobrazování). Společnou vlastností čteček je to, že umožňují čtení i na přímém slunečním světle a že díky úspornému zobrazování vydrží baterie po mnoho dní. Ve čtečce můžeme nosit rozsáhlou mnohosvazkovou knihovnu. Jako čtečky e-knih se také označují jednotlivé programy, pomocí kterých můžeme číst e-knihy na tabletu nebo na chytrém telefonu. Přímým konkurentem čteček e-knih jsou tablety, na kterých lze číst e-knihy po nainstalování příslušného software. Nevýhodou tabletů je krátká výdrž baterie oproti klasickým čtečkám. Podle posledních průzkumů je ale stále vysoké procento uživatelů, kteří ke čtení elektronických knih používají osobní počítač nebo notebook.

Pro **distribuci elektronických knih** se nejvíce používají speciální formáty *.epub a *.mobi (případně odvozený formát Amazonu *.azw) a obecně rozšířený formát *.pdf, *.html nebo případně *.txt. Na internetu existuje velké množství volně dostupných programů pro vytváření e-knih.

Programy se často od sebe velmi liší kvalitou a možnostmi editace. Mnoho programů se také zaměřuje převod mezi jednotlivými formáty e-knih. Zdá se, že zatím je psaní a distribuce e-knih v počáteční fázi, ale lze předpokládat, že v blízké době se tato oblast bude velmi rychle rozvíjet a nemine ani okruh učebnic. Příklad programu pro vytváření e-knih představuje Sigil (<http://code.google.com/p/sigil/>). Program Calibre (<http://calibre-ebook.com/>) může posloužit pro organizaci e-knih a pro převod různých formátů e-knih. Oba programy komunikují s uživatelem česky.

Elektronické učebnice s multimediálním obsahem umožňuje vytvářet nástroj iBooks Author od firmy Apple. Učebnice vytvořené v tomto programu jsou funkční jen na tabletech firmy Apple iPad. E-učebnice mohou být graficky bohatě vybavené a mohou obsahovat videa, zvukové záznamy a další interaktivní prvky. Program pro tvorbu učebnic je poskytován zdarma, ale autoři učebnic musí povinně distribuovat výsledky své práce (ať už zdarma nebo za úplaty) prostřednictvím portálu App Store.

„PŘIPRAVENÍ NA BUDOUCÍ VÝZVY“

Evropský úřad pro bezpečnost potravin oslavil 10 let

Koncem loňského roku oslavil Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA) desáté výročí svého vzniku.

Při této příležitosti, která se časově shoduje rovněž s deseti-letým výročím zavedení obecného potravinového práva EU, uspořádal EFSA ve spolupráci s Evropskou komisí dne 13. listopadu 2012 konferenci na vysoké úrovni v italské Parmě s názvem „Připravení na budoucí výzvy“ (Ready for the challenges of tomorrow). Mezinárodní odborníci v dané oblasti, kteří se této konferenci zúčastnili, zrekapitulovali u příležitosti tohoto výročí nejvýznamnější úspěchy, kterých bylo za posledních 10 let dosaženo, a zvážili, jak nejlépe řešit problémy, které nás čekají v budoucnosti.

Proč se EU rozhodla vytvořit úřad pro bezpečnost potravin?

Během 90. let 20. století prošla EU řadou krizových situací souvisejících s potravinami, jako byly BSE, salmonela a dioxiny, a tyto krize narušily důvěru spotřebitelů v systém produkce a distribuce potravin a odhalily nedostatky v tehdy platném systému.

Jaká byla reakce Komise na tyto krizové situace v oblasti potravin?

V lednu 2000 zveřejnila Komise politický dokument (bílou knihu), který obsahoval širokou škálu opatření nezbytných pro reformu politiky týkající se bezpečnosti potravin v Evropě. V tomto dokumentu byly zdůrazněny dva hlavní pilíře, které měly sloužit k obnovení důvěry veřejnosti: vytvoření

Vyřešení autorských práv představuje největší překážku v rozvoji trhu s elektronickými knihami. Zatímco u papírových knih jsou podmínky použití z hlediska autorských práv dávno vyzkoušené a jasné, u elektronických knih existuje celá řada nevyřešených otázek vzhledem k jejich snadnému kopírování. Na elektronickou knihu pohlíží autorský zákon jinak, než na papírovou. Podle smluvních podmínek některých prodejců není přípustné zakoupenou elektronickou knihu (po přečtení) prodávat. V některých případech kupuje uživatel pouze licenci pro přečtení.

Obdobně složitá právní situace vzniká při půjčování elektronických knih. Bude ještě nějakou dobu trvat, než dojde k vyjasnění těchto různých právních vztahů, ale je nutné počítat s tím, že **v blízké budoucnosti bude rychle přibývat prodejců elektronických knih a rozvoj zasáhne i oblast elektronických učebnic.**

Ing. Jiří Husa, CSc.

Institut vzdělávání a poradenství ČZU Praha

rámce EU pro obecné potravinové právo a nezávislého Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (EFSA). Právní předpis EU pro potraviny byl přijat v lednu 2002 a úřad EFSA zahájil svou činnost v květnu 2002.

Kopíruje činnost úřadu EFSA činnosti vnitrostátních agentur pro potraviny?

Podle právních předpisů EU v oblasti potravin by měl EFSA využívat kapacit členských států prostřednictvím propojení organizací, které působí v podobných oblastech jako tento úřad. EFSA má v současné době k dispozici síť více než 1 500 externích odborníků a více než 300 vědeckých institucí. Samotný úřad EFSA má naopak poměrně málo zaměstnanců (asi 450).

Jaká je úloha úřadu EFSA?

EFSA má za úkol poskytovat nezávislé vědecké poradenství a technickou podporu pro politiku EU ve všech oblastech, které mají přímý nebo nepřímý dopad na bezpečnost potravin a krmiv. Je rovněž odpovědný za podávání zpráv o všech záležitostech v příslušných oblastech a o veškerých rizicích souvisejících s potravinovým řetězcem.

EFSA má také na žádost Komise poskytovat vědecké poradenství v otázkách lidské výživy. Rovněž poskytuje vědecká stanoviska týkající se zdraví zvířat a jejich dobrých životních podmínek, zdraví rostlin a geneticky modifikovaných orga-

nismů, a to i v případech, kdy se nejedná o bezpečnost potravin. Při všech svých činnostech by měl úzce spolupracovat s příslušnými subjekty v členských státech, které plní podobné úkoly jako úřad.

Je EFSA skutečně nezávislý?

Nařízení, kterým byl úřad EFSA založen, stanoví přísné požadavky, pokud jde o nezávislost a střet zájmů, které platí pro všechny jeho činnosti. Za účelem splnění těchto požadavků vypracoval EFSA pro tyto záležitosti interní pravidla, která postupně zpřísňuje: naposledy v prosinci 2011 přijal strategii týkající se nezávislosti a vědeckých rozhodovacích procesů. Díky souvisejícím prováděcím pravidlům, která vstoupila v platnost v červenci 2012, se zlepšily platné postupy pro kontrolu a řízení zájmů deklarovaných všemi osobami, které se podílejí na činnostech EFSA. Mezi ně patří vědečtí odborníci, zaměstnanci, členové správní rady a třetí strany, včetně smluvních stran. Návrhy těchto nových pravidel EFSA před jejich přijetím intenzivně konzultoval se zúčastněnými stranami.

Kromě toho je nezávislost EFSA zaručena rovněž prostřednictvím společného rozhodování jeho vědeckých panelů a díky transparentnímu způsobu práce. Ten zahrnuje zveřejňování vědeckých stanovisek, případně včetně menšinových stanovisek, zveřejňování pořadů jednání a zápisů ze zasedání, prohlášení o zájmech členů správní rady a členů vědeckého výboru a vědeckých komisí.

Je rovněž nutné rozlišovat mezi pojmy „mít zájem“ a „být ve střetu zájmů“. Cílem nových pravidel je najít rovnováhu mezi potřebou zajistit nejlepší evropské vědecké odborníky pro účely vědeckého poradenství a zároveň zaručit, že tito odborníci nemají žádné finanční ani jiné zájmy, které by mohly ohrozit jejich nezávislost.

K obvinění ze střetu zájmů může rovněž dojít v důsledku špatného pochopení platných pravidel třetími stranami. To může mít nepříznivý vliv na pověst úřadu EFSA a oslabit spolehlivost tohoto systému. Je však důležité si uvědomit, že žádný systém není zcela bezchybný a že případy možného střetu zájmů se budou čas od času objevovat. Tyto případy je nutné posuzovat jednotlivě a přijímat vhodná opatření podle pravidel EFSA. Pro vzácné případy, kdy ke střetu zájmů opravdu dojde, má EFSA zaveden postup týkající se porušení důvěry, aby mohl přijmout vhodná opatření, kdyby odborník svůj zájem neuvedl.

Jaké byly hlavní úspěchy úřadu EFSA v posledním desetiletí?

EFSA významně přispěl k řešení zásadních otázek bezpečnosti potravin, jako je snížení výskytu salmonel, omezení expozice pesticidům a nastavení bezpečných úrovní jejich reziduí a hodnocení potravinářských přídatných látek a doplňkových látek v krmivech.

Spolupráce v oblasti bezpečnosti potravin je intenzivnější a po celé Evropě nyní působí sítě pro sdílení vědeckých informací a koordinaci komunikačních činností, aby bylo možné v případě potřeby rychle reagovat na jakýkoli typ mimořádné události.

Schvaluje EFSA systematicky povolování GMO?

Ne, EFSA za tato povolení není odpovědný, jelikož spadají do oblasti odpovědnosti subjektů odpovědných za řízení rizik.

Žadatelé o povolení GMO jsou povinni poskytnout EFSA specifické studie, které musí odpovídat požadavkům na protokoly studií EU/OECD a musí se provádět v rámci příslušného systému zabezpečování jakosti (správná laboratorní praxe nebo ISO) a v souladu s pokyny EFSA pro hodnocení rizik GMO.

Nezbytné toxikologické a jiné údaje potřebné k doložení bezpečnosti určitého GMO musí poskytnout příslušné odvětví. U všech regulovaných produktů, jako jsou GMO, je celosvětově přijímaná praxe taková, že provádět nezbytné studie, které jsou základem hodnocení rizik, je povinností žadatelů, jelikož ti budou mít přímý prospěch z uvádění daného produktu na trh.

S jakými problémy se EFSA potýká?

Přestože EFSA dosáhl v prvních deseti letech svého působení mnoha úspěchů, musíme se připravit na budoucí problémy. Není možné předvídat všechny záležitosti, které bude muset EFSA v příštích letech řešit, ale tendence jsou stále zřejmější. Patří sem otázka, jako je změna klimatu, měnící se demografie Evropy a rychlé rozšiřování celosvětového obchodu.

EFSA bude rovněž postaven před výzvy a příležitosti související s inovacemi, které přispějí k řešení některých z těchto budoucích potřeb a také budou vytvářet potřeby nové. Za tímto účelem již EFSA vytvořil svou vědeckou strategii na období 2012–2016, která obsahuje návrhy týkající se toho, jakým způsobem by mohl i v nadcházejících letech pomáhat zajišťovat bezpečnost potravin v Evropě.

Může EFSA přijímat rozhodnutí?

Právní předpisy EU v oblasti potravin oddělují úlohy hodnocení rizik a jejich řízení. Úřad EFSA jakožto nezávislá agentura EU je odpovědný za hodnocení rizik, neboli vědecké poradenství, ale za řízení rizik nebo rozhodování je odpovědná Evropská komise, Rada a Evropský parlament. To znamená, že EFSA nepřijímá rozhodnutí o povolení GMO, pesticidů, potravinářských přídatných látek a jiných regulovaných výrobků souvisejících s potravinovým řetězcem, ale vyhodnocuje potenciální rizika pro spotřebitele, zvířata a životní prostředí, což umožňuje subjektům odpovědným za řízení rizik, v tomto případě Evropské komisi, Evropskému parlamentu a Radě, aby při svém rozhodování zohlednily vědecká doporučení.

Jak EFSA funguje?

EFSA má 15člennou **správní radu**. Ta jmenuje **výkonného ředitele**, který řídí přibližně 450 zaměstnanců.

Za poskytování vědeckých stanovisek jsou zodpovědné **vědecký výbor** a **vědecké komise** EFSA a skládají se z vysoce kvalifikovaných nezávislých vědců. V současné době funguje deset vědeckých komisí, které se zabývají takovými záležitostmi, jako jsou potravinářské přídatné látky, zdraví rostlin, geneticky modifikované organismy, výživa, kontaminující látky, zdraví zvířat a dobré životní podmínky zvířat

atd. Vědecký výbor se skládá z předsedů vědeckých komisí a šesti dalších zkušených vědeckých pracovníků, kteří nepatří do žádné z těchto komisí, ale jsou vybráni na základě výzvy k vyjádření zájmu.

Poradní fórum EFSA zajišťuje vazbu na vnitrostátní orgány pro bezpečnost potravin ve všech 27 členských státech EU, na Islandu a v Norsku, přičemž Švýcarsko a kandidátské země mají status pozorovatelů. Skládá se ze zástupců příslušných vnitrostátních orgánů, které provádějí podobné úkoly jako úřad.

Zdroj: Zastoupení Evropské komise v ČR

INFORMAČNÍ SERVIS

Zastoupení Evropské komise

Marseille a Košice: evropská hlavní města kultury v roce 2013

Evropská hlavní města kultury jsou vynikajícím a úspěšným projektem EU už přes 25 let. Udělení titulu znamená pro města nejen jedinečnou příležitost k posílení kulturního života a dlouhodobého rozvoje, ale má také nesmírný význam pro cestovní ruch, vytváření pracovních míst a obnovu měst. Projekt Evropské hlavní město kultury je jednou z nejvýznamnějších kulturních událostí v Evropě. „Hlavní města“ se vybírají na základě kulturního programu, jenž má evropský rozměr, oslovuje veřejnost, je atraktivní na evropské úrovni a zapadá do plánu dlouhodobého rozvoje města.

V roce 2014 se evropskými hlavními městy kultury stanou Riga (Lotyšsko) a Umeå (Švédsko), v roce 2015 Mons (Belgie) a Plzeň (Česká republika) a v roce 2016 Donostia-San Sebastián (Španělsko) a Vratislav (Polsko).

Erasmus je prozatím zachráněn

Výměnný program pro studenty a učitele Erasmus, jehož pokračování ohrozil nedostatek prostředků v rozpočtu EU na rok 2012, je pro tuto chvíli mimo nebezpečí. Evropský parlament koncem roku schválil opravný rozpočet EU na rok 2012 ve výši 6 miliard eur i nový rozpočet na rok 2013. Od založení Erasmu koncem 80. let 20. století si studium nebo práci v zahraničí vyzkoušely téměř 3 miliony studentů a učitelů.

Erasmus je součástí unijního programu pro celoživotní vzdělávání, který chce umožnit Evropanům neskončit se vzděláváním se hned, jak opustí školní lavice, ale získávat a rozvíjet nové dovednosti a znalosti po celý život. Je zaměřený na vysokoškolské vzdělávání a jeho všeobecným cílem je vytvoření jednotného evropského prostoru vyššího vzdělávání a podpora inovací v Evropě.

Takové ohrožení programu nemohlo pro mladé Evropany přijít v horší dobu. Míra nezaměstnanosti mezi mladými ve věku 15 až 24 let se od začátku krize zvýšila o polovinu

a v současné době je bez práce jeden z pěti mladých Evropanů (více než pět milionů lidí). Na vzniklou situaci reagovalo na podzim otevřeným dopisem hlavám států a vlád EU více než 100 evropských osobností z oblasti vzdělanosti, umění, literatury, ekonomie, filosofie a sportu. Vyjádřily obavy, že počet míst pro studenty i počet grantů se mohou kvůli neshodám ohledně rozpočtu EU výrazně snížit. Díky 25leté existenci programu Erasmus už celá jedna generace mohla zjistit, jaké to je pracovat a žít s lidmi z jiné kultury a rozvíjet své dovednosti a všestrannost, které mají pro soudobý trh práce zásadní význam.

Dopis mj. vyzýval, aby se investice do vzdělání a odborné přípravy staly jádrem evropské reakce na krizi.

Životní prostředí: příroda v Evropě

Sít Natura 2000 se rozšířila o téměř 25 000 km² přírodních ploch nedocenitelné hodnoty. Tato síť chráněných lokalit je hlavním nástrojem EU v boji za zachování bohaté biologické rozmanitosti v Evropě. Na základě návrhů členských států na uznání lokalit jako „lokalit významných pro Společenství“ nyní Komise formálně schválila začlenění dalších 235 lokalit. Členské státy mají šest let na zavedení opatření nezbytných k jejich ochraně. Tato poslední aktualizace sítě se týká 20 členských států a všech devíti biogeografických oblastí sítě: alpské, atlantské, černomořské, boreální, kontinentální, makaronéské, středomořské, panonské a oblasti stepních regionů. Natura 2000 se tak rozrostla na 768 000 km² (17,9 %) pevniny EU a více než 217 000 km² (přibližně 4 %) evropských moří.

K rozšíření nejvíce přispělo Spojené království, Rumunsko, Lotyšsko, Itálie, Švédsko, Bulharsko, Dánsko, Francie, Slovensko, Estonsko a Malta.

Natura 2000 je síť chráněných oblastí složená ze zvláštních oblastí ochrany stanovených podle směrnice EU o stanovištích a zvláštních chráněných oblastí zřízených v rámci směrnice EU o ptácích. Povaha sítě Natura 2000 není přísně

omezující. Činnosti jako např. zemědělství, cestovní ruch, lesnictví a rekreace mohou v rámci sítě nadále probíhat, jestliže jsou udržitelné a v souladu s přírodním prostředím. Oblasti chráněné v rámci sítě Natura 2000 jsou velmi rozmanité, od květinových luk po jeskynní systémy a laguny. Devět biogeografických oblastí sítě odráží širokou škálu biologické rozmanitosti v EU.

Biologická rozmanitost, představující omezený zdroj pestřích forem života na Zemi, je v kritickém stavu. Rostlinné i živočišné druhy mizí dosud nevídanou rychlostí, což nevratně ovlivňuje naši budoucnost. Evropská unie se snaží tento proces zvrátit. Nedávno si stanovila nový cíl zastavit úbytek biologické rozmanitosti v Evropě do roku 2020, chránit služby ekosystémů, jako je např. opylování nebo ochrana před povodněmi... Natura 2000 je i klíčovým nástrojem v úsilí EU o zastavení celosvětového úbytku biologické rozmanitosti.

Francouzské Nantes Evropským zeleným městem roku 2013

Město Nantes má celou řadu „zelených“ zásluh, díky kterým titul získalo. Jsou to například tyto skutečnosti:

- Zelené plochy mají všichni lidé žijící v Nantes na dosah v maximální vzdálenosti 300 metrů.
- Nantes má 57 m² zelených ploch na osobu.
- Ve městě je 100 000 stromů.
- 15 % obyvatel využívá denně veřejnou dopravu.
- Město Nantes má ambiciózní ekologický akční plán na snížení emisí CO₂ o 30 % na obyvatele do roku 2020 ve srovnání s rokem 2003.
- 60 % území v Nantes tvoří buď zemědělské nebo zelené plochy.

Město má čtyři lokality sítě Natura 2000 a 33 přírodních oblastí botanického, zoologického nebo ekologického zájmu.

Město Nantes také připravilo putovní výstavu nazvanou „Aéroflorale II“ a kalendář s celou řadou akcí, na nichž se chce s ostatními podělit o své zkušenosti.

Ocenění Evropské zelené město se uděluje na základě 12 environmentálních ukazatelů takovému městu, které je průkopníkem ekologického způsobu života ve městech.

Titul Evropské zelené město se udílí od roku 2010 a dosud jej získalo pět měst: Jako první byl oceněn Stockholm, následoval Hamburk, Vitoria-Gasteiz ve Španělsku. Město Nantes předá titul v roce 2014 Kodani.

Přehled dovedností EU

Evropská komise koncem roku oficiálně spustila portál Přehled dovedností EU. Jde o webové stránky, které obsahují kvantitativní a kvalitativní informace o poptávce a nabídce dovedností na pracovním trhu v krátkodobém i střednědobém horizontu a o nesouladu mezi nabízenými a požado-

vanými dovednostmi. Tento portál, který vychází z údajů a předpovědí sestavovaných na úrovni EU a jednotlivých členských států, bude upozorňovat na profese, u nichž poptávka po pracovnících nejrychleji roste, stejně jako na „úzkoprofilové“ profese, u nichž nabídka pracovní síly zdaleka neuspokojuje poptávku.

Ačkoli míra nezaměstnanosti dosahuje vysokých čísel, jsou dnes v celé EU zhruba 2 miliony neobsazených pracovních míst. Portál obsahuje podrobné informace členěné podle jednotlivých oborů, profesí a zemí.

Portál Přehled dovedností EU bude pravidelně aktualizován nejnovějšími údaji.

Opatření k zaměstnanosti mladých lidí

Evropská komise navrhuje opatření, jež členským státům pomohou snížit nepříjemnou míru nezaměstnanosti mladých lidí a jejich sociálního vyloučení. Řešením je nabídka pracovních míst, vzdělávání a odborné přípravy. Navrhované doporučení má zajistit, aby mladí lidé do 25 let dostali kvalitní nabídku zaměstnání, dalšího vzdělávání, učňovské přípravy nebo stáže do čtyř měsíců poté, co odešli ze systému formálního vzdělávání nebo se stali nezaměstnanými.

V navrhovaném doporučení se členské státy vyzývají, aby vytvořily silná partnerství se zúčastněnými stranami, zajistily rychlou intervenci služeb zaměstnanosti a dalších partnerů působících na podporu mladých lidí a aby přijaly podpůrná opatření umožňující integraci mladých na trhu práce. K tomuto účelu mají plně využívat Evropského sociálního fondu a ostatních strukturálních fondů a posoudit, rychle zavést a neustále zdokonalovat systém záruk pro mladé lidi.

Investice do výzkumu a vývoje

Významné společnosti se sídlem v EU nadále spatřují v investicích do rozvoje a výzkumu i v době, kdy pokračuje hospodářská a finanční krize, konkurenční výhodu. Podle M. Geoghegan-Quinnové, komisařky pro výzkum, inovace a vědu, je evropská konkurenceschopnost založená na znalostech. Investují-li tedy společnosti v EU do výzkumu a vývoje, výrazně tak přispívají k růstu a vytváření pracovních míst. Nyní je třeba sladit úroveň ambicí soukromého sektoru s investicemi na vnitrostátní a evropské úrovni.

Ochrana rozvojových zemí proti biopiráctví

Slyšeli jste už někdy o barvínku růžovém (*Catharanthus roseus*)? Tato skromná rostlinka z Madagaskaru se využívá k výrobě léku na leukémii. Je příkladem rostlin s léčivými látkami, kterých se v poslední době začalo široce využívat pro výrobu léků. Ale ti, kteří léčivé vlastnosti rostlin objevili jako první, přicházejí často zkrátka, profit zůstane jiným. Tzv. biopiráctví se snaží omezit i Evropský parlament. Koncem roku schválil Výbor pro rozvoj zprávu, která navrhuje několik možností boje proti biopiráctví.

SE ŠKOLOU PO EVROPĚ

Projet Evropu, najít nové přátele, ověřit si své jazykové dovednosti, zhlédnout historické památky i místa svázaná s moderní dobou a ještě se něco nového přiučit ve svém oboru – tak tohle se podařilo žákům oboru veterinářství z VOŠ a Střední školy veterinární, zemědělské a zdravotnické Třebíč během pouhých deseti dnů, které strávili na cestách.

Jejich putování začalo v polovině září, kdy zamávali rodičům a vyrazili směrem k Tyrolským Alpám a malému městečku **Brixlegg**. Zde se ubytovali na rodinné farmě, jejíž majitelé se věnují agropodnikání a agroturistice. Majitelka farmy poskytla žákům výklad o podmínkách chovu skotu v horských oblastech a k organizaci aktivit týkajících se agroturistiky. I v okolí městečka bylo opravdu co k vidění, po procházce malebným údolím kolem říčky Brandenberger Ache celá skupina navštívila skanzen s historickými domy z alpských oblastí, kde měli možnost vidět, jak těžce žili a hospodařili zemědělci v různých částech Rakouska v minulých staletích. Další den, po přejezdu autobusem, obdivovali město **Lucemburk** a zastavili se u hrobu Jana Lucemburského.

O tři dny později celou výpravu přijala spřátelená škola v belgickém **Athu**, jejíž učitelé a žáci zajistili program a doprovod po celou dobu pobytu. Hned odpoledne proběhlo i slavnostní přijetí starostou města na městské radnici. Zde se hovořilo o výměnných pobytech mezi školami, mezinárodní spolupráci i historii Belgie a města Athu. Pan starosta doporučil návštěvu místního muzea Goliášů, kteří jsou už po staletí spjati s městem. I přes omezené časové možnosti se tuto prohlídku podařilo zvládnout a na vlastní kůži si vyzkoušet zahrát si na obra. Ubytování pro celou skupinu poskytla hostitelská škola na vlastním statku chovajícím kozy, skot a drůbež, a zároveň provozujícím ubytování. Oborní učitelé pak poskytli žákům při prohlídce výklad k jednotlivým chovům a ukázali také dojírnu, stáje, kurníky a chov králíků.

Cenným přínosem k odbornému poznání byla i návštěva centra pro chov plemene skotu Belgického modrobílého (Blanc Bleu Belge – BBB), kde se věnují šlechtění plemenných býků.

Zvířata jsou chována především na pastvinách, býci se pohybují v přirozených stádech spolu s kravami. Původně bylo toto plemeno využíváno na produkci masa a mléka, ale po roce 1960 se pozornost zaměřila na masnou užitkovost. Pro toto plemeno je charakteristické masivní osvalení po celém těle, býk váží v průměru 1 300 kg, výška v kohoutku je 145 cm, kráva váží průměrně 800 kg, výška 135 cm. Celkově má zvíře špatnou motoriku a porod telat se provádí převážně císařským řezem. Maso z tohoto plemene má jemná vlákna, je chutné a má vysoké nutriční vlastnosti. V šlechtitelském centru žáci obdivovali i současného belgického býčího šampiona.

Odborně potravinářsky zaměřenou exkurzí byla návštěva malého pivovaru, v němž zaměstnanci žákům předvedli a vysvětlili technologii výroby piva a ukázali tanky, ve kterých se pivo připravuje a zraje.

Za dalším poznáním se celá skupina vypravila do **Bruselu**, jednoho ze sídel Evropské unie. Množství úřednických budov pro Evropskou unii, různých velvyslanectví a vládních paláců asi všechny překvapilo. Sladkou tečku za prohlídkou tohoto historického a zároveň i moderního města udělaly světově proslulé belgické pralinky, které se na všechny smály z výloh tradičních obchodů kolem fontány Čurající chlapeček (Mannen en Vrouwen Pis). Obtěžkána balíčky obsahujícími různé druhy, barvy a tvary pralinek celá výprava zvesela vykročila vstříc dalším zážitkům. V Minievropě se všichni prošli kolem nejznámějších staveb všech zemí EU a mohli se vyfotit např. u makety Eiffelovy věže nebo Big Ben. Cestou do Athu jsme se zastavili ve Waterloo u pomníku známé bitvy.

I krásné historické město **Bruggy** otevřelo své brány pro českou expedici. Jen počasí nebylo příliš nakloněno brouzdání po pamětihodnostech a do autobusu se všichni vrátili s červenými nosy. Ale ani zima a vítr neodradili naše odhodlané cestovatele procházky po pobřeží Severního moře a ti nejdovádlivější se i vykoupli – tedy alespoň ke kolenům. Pak naši žáci společně se svými belgickými přáteli nasedli na šlapací vozítka a projeli se promenádou kolem moře. Určitě velmi zajímavé pro žáky jakékoliv školy je prohlédnout si jinou školu, obzvláště pokud se tato nachází v cizí zemi. Učitelé Institutu Provinciale d'Ath celou skupinu provedli odbornými i běžnými učebnami a krásným tropickým skleníkem, o který se v rámci výuky odborných předmětů starají.

Poslední večer proběhla slavnostní večeře a rozloučení. Česká výprava ústy svých žáků anglicky poděkovala řediteli školy za přijetí a péči po celou dobu pobytu, za jejich ochotu a vstřícnost. Veškerá komunikace mezi žáky obou škol probíhala v angličtině, což je určitě bude motivovat k dalšímu studiu cizích

jazykú zejména, když se dubnu opět setkají. Ráno se všichni rozloučili se školou i městečkem Ath a vydali se vstříc okouzlující **Paříži**.

Tentokrát se počasí vydařilo – procházka po Champs-Élysées a výhled ze Sacré Coeur i Eiffelovky byl nádherný. Celý výlet završila romantická večerní projížďka po řece Seině. Všichni

účastníci zájezdu se vrátili domů unavení, ospalí, ale spokojení. Teď je na nich, aby přivítali belgické studenty a jejich učitele, provedli je školou, našim městem a ukázali jim další zajímavá místa naší krásné země.

Ing. Dana Pirochtová, MVDr. Ivana Filipová
VOŠ a SŠVZZ Třebíč

LITERÁRNA SÚŤAŽ KU „SVETOVÉMU DNI POTRAVIN“ 2. časť

Pri príležitosti národných osláv Svetového dňa potravín na Agroinštitúte Nitra (26. októbra 2012) boli na výstavných paneloch verejnosti predstavené víťazné eseje zo súťaže pre stredné odborné školy na tohtoročnú tému Svetového dňa potravín: „Poľnohospodárske družstvá – kľúč k užíveniu sveta“. Súťaž vyhlásilo Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Agroinštitút Nitra a informačné centrum Europe Direct.

Esej Zuzany Monkovéj zo SOŠ Kežmarok, ktorá sa umiestnila na prvom mieste, sme uverejnili v čísle 4. **Druhé miesto patrí Adriáne Bajzíkovej zo SOŠ Topoľčany** – jej prácu vám predkladáme teraz.

Polnohospodárske družstvá – kľúč k užíveniu sveta

Staršie generácie kedysi mali čo rozprávať a učiť svoje deti – robiť tie skvelé korbáčiky zo syra a všelijaké dobroty z mäsa. A ich deti to znovu učili svoje deti a takto to išlo stále celé roky ako taký kolobeh. V dnešnej dobe nám to môžu už len rozprávať naši starkí a my sa len neveriacky čudujeme a možno podniktori z nás sa len prizierajú a zamýšľajú nad tým, že ako je to možné, že to celé zmizlo. Väčšina starších a možno aj mladších ľudí si nie raz vzdychne a povie si, že niet nad naše výrobky, keď vidí koľko vecí je len dovezených...

Polnohospodárstvo patrilo vždy medzi základné piliere slovenskej ekonomiky. Post komunistické vlády prispeli k tomu, aby začali postupne slovenské poľnohospodárske družstvá zanikať. Neboli ochotní poskytnúť dotácie, ktoré by pomohli družstvám k ich oživeniu. A tak pomaly začali zanikať. Dnes sa s nostalgiou spomína na to, že sme mali dobre vybudované poľnohospodárstvo. Prikráľujeme si minulosť, alebo sa nevieme vyrovnáť s negatívnymi a bolestivými dôsledkami?

V dnešnej dobe sa preferujú len rôzne automobilové firmy, ktoré môžu kedykoľvek skončiť. Naše kedysi krásne polia, lúky a pasienky ľudia radšej rozpredajú zahraničným investorom, možno niekedy pod tlakom vlády, a tak si na našej kvalitnej ornej pôde stavajú zahraniční investori veľké majestátne budovy, ktoré navyše mnohokrát znečisťujú ovzdušie.

A keď to nie sú automobilky, tak sa aj všeobecne vo svete využíja pôda na sietie plodín, ktoré sa využívajú na výrobu biopalív. Táto pôda môže byť lepšie využitá, ak by sa na nej pestovali plodiny a obilie, ktoré by potom nakrmili ľudí a navyše, by mali ľudia aj kde pracovať. Aj tento fakt prispieva k tomu, že na svete sa rozmáha hlad.

Skoro polovica ľudí žije vo vidieckych oblastiach, ale lúky sú prázdne. Radšej si necháme doviezť jabĺčka, syry aj mäso naprí-

klad z Poľska a iných krajín. Ale odkiaľ sa berie tá neistota, že by aj naše výrobky nemohli byť tak dobré, ba ešte lepšie, ako zahraničné? Len kvôli vyčakanému obalu je to tak? Ak by nám aj vláda pomohla obnoviť družstvá a znovu dať do poriadku krásne pasienky určite by nezamestnanosť ľudí klesla a aj ekonomike by to pomohlo. Veď prečo by sme si už potom mali kupovať iné než naše výrobky?

Už by sme potom ani my deti nemuseli iba počúvať aké krásne kedysi bolo pozorovať na lúkach stáda oviec a kráv. Aké to bolo, keď naše babičky a mamičky sami piekli chrumkavý chlebič doma, vínko by bolo opäť dole vo vinných pivniciach v sudoch, z lúk by bolo opäť počuť štrngot zvonov zavesených na ich krkoch, v celom okolí by bolo počuť mčkanie oviec a všade by rozvonievala nádherná vôňa čerstvých korbáčikov, oštiepkov a syrčekov...

Lenže tento problém sa netýka len Slovenska. Je to celosvetový problém. Na svete je dostatok potravín pre zdravý a plnohodnotný život všetkých jeho obyvateľov, problém je však ten, že sa nedostávajú k spotrebiteľom a že sa viac ako 5 % úrody dá na výrobu biopalív, čo predstavuje asi 100 miliónov ton obilnín. Obilniny potrebné na naplnenie jednej nádrže terénneho vozidla etanolom by stačili na nasýtenie jedného človeka počas celého roka. Existujú štúdie, ktoré tvrdia, že toto by sa dalo jednoducho vyriešiť, keby fungovali tieto pravidlá:

- celosvetová podpora domácej a lokálnej výroby na základe sociálnej, ekologickej a ekonomickej spravodlivosti a ľudských práv na zdravé potraviny
- stabilizácia a garancia spravodlivých cien farmárom, výrobcom aj spotrebiteľom
- pozastavenie nadmernej výroby biopalív
- navrátenie pôdy maloroľníkom a podpora ich rozvoja
- podpora tradičných prístupov k pestovaniu plodín a chovu zvierat.

Ak by sa tieto pravidlá dodržovali, bolo by dostatok práce pre každého, dostatok jedla a aj návrat bežných tradícií po celom svete.

Adriána Bajzíkovej, III.E
Stredná odborná škola Topoľčany

SPOLÉHÁM NA MLADOU GENERACI

Letos by mělo jít do českého zemědělství asi 44,7 miliard dotací. Spíše než nad celkovým objemem se vedou diskuse nad způsobem jejich přerozdělení. Navíc toto číslo se zdá být ohromné a je ve svém důsledku nadsazené. Vysvětlím proč.

Z tohoto množství jde přímo k zemědělcům necelých 30 miliard, to pro upřesnění. Ostatní prostředky jsou určeny na rozvoj venkov a jeho infrastruktury. I laik už dnes vidí, že s českým zemědělstvím není něco v pořádku. Na polích je vidět příliš mnoho obilí a řepky a na druhé straně příliš málo píce, brambor, luskovin. Ve stájích je málo dobytek a takové vepřové už z poloviny dovážíme. Jinými slovy chybí živočišná výroba a technické plodiny. Obojí je spojeno se zaměstnaností a s produkcí českých potravin. Sem je proto třeba přeměrovat podpůrné dotační programy. Vrátit do stájí dobytek a na pole pícniny a snížit monokultury obilí a řepky. Jenom pro zajímavost, za dvacet let zmizelo z našich polí 600 tisíc hektarů pícnin a místo nich je obilí a řepka. Důvodem jsou nízké stavy skotu. Toto je naprosto klíčové a je to v zájmu nikoliv jenom samotných zemědělců, ale i spotřebitelů a krajiny.

Zemědělství a potravinářství a k tomu navazující obory představují asi 15 procent zaměstnanosti. Tato vláda jakoby to ale neviděla a spíše se dál stereotypně rozděluje sociální dávky, než aby hledala způsoby, jak lidi zaměstnat, dát jim nejen práci, ale i určité uspokojení z toho, že tu nejsou zbyteční nebo nadbyteční. Z toho totiž pramení trauma z bezdomovectví a někdy i sebevraždy.

Podpora na venkově zemědělství a s ním i návazných odvětví je přímo státnickým činem, i když se to tak důležité naší vládě nezdá.

Spoléhám proto na mladou generaci, která se učí jednat racionálně a neměla by být zatížena předsudky.

Ing. Jan Veleba
prezident Agrární komory ČR

PŘIJĎTE SE PODÍVAT NA ZLATÉ ČESKÉ RUČIČKY

do Střední školy řemeslné v Jaroměř!

Ve dnech 12. – 13. února se v truhlářských dílnách školy uskuteční pod záštitou hejtmána Královéhradeckého kraje oblastní kolo soutěže žáků Tesař 2013.

Srdečně zveme všechny, kteří mají o toto pěkné řemeslo zájem, nebo chtějí vidět, jak se soutěžící zhostí zadaného úkolu. Měřit své schopnosti a svou šikovnost v tesařském řemesle zde budou žáci ze šestnácti škol z celých Čech.

Po celou dobu konání bude soutěž volně přístupná veřejnosti. Pro všechny zájemce je rovněž připraven doprovodný program, a to výstavy historického nářadí, prací žáků a nabídek moderního ručního nářadí renomovaných firem.

Další informace: <http://skola-jaromer.odnas.cz/>

Zdeněk Vítek, SŘŠ Jaroměř

Z KALENDÁŘE ŠKOL – termíny soutěží na rok 2013

Celostátní soutěž odborných dovedností žáků středních zemědělských škol, studijního oboru Agropodnikání se uskuteční ve **Vyšší odborné škole a Střední zemědělské škole Tábor** ve dnech **11. – 12. dubna 2013**

8. ročník Zemědělské olympiády žáků středních odborných škol se uskuteční ve **Střední škole hospodářské a lesnické Frýdlant** ve dnech **24. – 25. dubna 2013**

VÝZNAMNÉ VÝSTAVY A VELETRHY v České republice a na Slovensku v roce 2013

Termín	Město	NÁZEV	Zaměření
6.–9. 2.	Praha-Letňany	FOR PASIV	veletrh nízkoenergetických, pasivních a nulových staveb
20.–21. 2.	Bratislava	PROFESIADAYS	4. ročník mezinárodního veletrhu pracovních příležitostí
28. 2. – 2. 3.	Lysá nad Labem	ŘEMESLA	19. národní výstava tradičních řemesel a nářadí
28. 2. – 2. 3.	Lysá nad Labem	LIGNA BOHEMIA	stroje, nástroje, zařízení a materiál pro dřevozpracující průmysl
7.–10. 3.	Brno	RYBAŘENÍ	mezinárodní výstava rybářských potřeb
14.–17. 3.	Bratislava	RYBÁRSTVO A VOLNÝ ČAS	10. výstava rybářských potřeb
19.–22. 3.	Brno	AMPER	mezinárodní veletrh elektrotechniky, elektroniky, automatizace a komunikace
20.–23. 3.	Nitra	AGROSALÓN	4. ročník mezinárodního poľnohospodárskeho veletrhu
20.–23. 3.	Nitra	RYBÁRSTVO A POĽOVNÍCTVO	4. kontraktáčno-predajná výstava
20.–24. 3.	Lysá nad Labem	ZEMĚDĚLEC – JARO	38. národní výstava zeleně, mechanizace a ekologie
20.–24. 3.	Lysá nad Labem	JARO S KOŇMI	14. výstava koní a všeho, co k nim patří
21.–24. 3.	Praha-Letňany	FOR GARDEN	7. mezinárodní veletrh zahrad
21.–24. 3.	Praha-Letňany	FOR GREENERY	3. veletrh veřejné a městské zeleně, mobiliáře a vybavení
30.–31. 3.	České Budějovice	MEZINÁRODNÍ VÝSTAVA PSŮ	
4.–8. 4.	Brno	AUTOSALON	mezinárodní veletrh osobních automobilů
9.–13. 4.	Bratislava	CONECO	34. mezinárodní veletrh stavebníctva
9.–13. 4.	Bratislava	RACIOENERGIA	23. mezinárodní veletrh využitia energie
9.–13. 4.	Bratislava	STAVEBNÁ MECHANIZÁCIA	4. výstava stavebných strojov
10.–13. 4.	Trenčín	ZÁHRADKÁR	19. ročník veletrhu potreb pre záhradkárov
10.–13. 4.	Trenčín	VČELÁŘ	17. ročník výstavy včelářských potřeb a včelích produktov
10.–13. 4.	Trenčín	ZDRAVÝ ŽIVOTNÝ ŠTÝL	15. ročník výstavy zameranej na zdravie, relax a vyváženost osobnosti
10.–13. 4.	Trenčín	POĽOVNÍCTVO	6. ročník výstavy poľovníckych potreb
11.–14. 4.	Praha-Letňany	FOR TEENS	2. veletrh volnočasových aktivit a vzdělávání pro -návštěvníky
18.–19. 4.	Nitra	JOB EXPO	
18.–20. 4.	Nitra	MLADÝ TVORCA	21. prezentačná výstava výrobkov žiakov SOŠ
18.–21. 4.	Nitra	GARDENIA	17. ročník záhradníckej výstavy
18.–21. 4.	Nitra	BONSAI SLOVAKIA	
18.–21. 4.	Nitra	LAND URBANIA	1. ročník prezentácie územného rozvoja
18.–21. 4.	Lysá nad Labem	NARCIS	12. ročník výstavy jarných cibulovin
23.–25. 4.	Praha-Letňany	FOR INDUSTRY	12. mezinárodní veletrh strojírenských technologií
23.–26. 4.	Brno	ENVIBRNO	mezinárodní veletrh techniky pro tvorbu a ochranu životního prostředí
23.–26. 4.	Brno	URBIS INVEST	mezinárodní veletrh investičních příležitostí, podnikání a rozvoje v regionech
23.–27. 4.	Brno	DSB	dřevo a stavby

Termín	Město	NÁZEV	Zaměření
23.– 27. 4.	Brno	IBF	mezinárodní stavební veletrh
23.–28. 4.	Bratislava	AUTOSALÓN	23. mezinárodní salón automobilov
23.–28. 4.	Bratislava	AUTOSERVIS	19. výstava autopříslušenstva a servisnej techniky
24.–25. 4.	Trenčín	TRENČIANSKY ROBO-TICKÝ DEŇ	8. ročník medzinárodnej súťažnej prehliadky prác žiakov ZŠ a SŠ
25.–28. 4.	Olomouc	FLORA OLOMOUC	jarní etapa, mezinárodní zahradnická výstava a veletrh
25.–28. 4.	Olomouc	HORTIFARM	veletrh drobné zahradní mechanizace, zahradnických pomůcek
25.–28. 4.	Olomouc	JARNÍ ZAHRADNICKÉ TRHY	květiny, zelenina, okrasné a ovocné dřeviny
2.–4. 5.	Trenčín	UNIPROTECH	ochranné pracovní prostředky, materiály, zariadenia, technológie
4.– 5.5.	Praha-Letňany	VÝSTAVA PSŮ	XXIV. mezinárodní výstava psů všech plemen FCI
15.–19. 5.	České Budějovice	HOBBY	nářadí a zařízení pro hobby a zahradu, rostliny a semena, stavebnictví, vytápění, klimatizace, ekologie
21.–24. 5.	Nitra	ECHFÓRUM	1. ročník prezentácie vysokých technických škôl
21.–24. 5.	Nitra	MEDZINÁRODNÝ STROJÁRSKY VELETRH	stroje, nástroje, technológie
22.–26. 5.	Lysá nad Labem	NATURA VIVA	odborná výstava v oborech myslivost, rybářství, včelařství a zahrádkářství
24.–25. 5.	Brno	VINEX	mezinárodní vinařský veletrh
1.–2. 6.	Nitra	MEDZINÁRODNÁ VÝSTAVA PSOV	
6.–8. 6.	Olomouc	VYZNÁNÍ RŮŽÍM	
7.–8. 6.	České Budějovice	SLAVNOSTI PIVA	17. prezentace pivovarů, potraviny, suvenýry
13.–16. 6.	Lysá nad Labem	RŮŽOVÁ ZAHRADA	3. celostátní výstava růží a letních květin a zahradnické trhy
27.–30. 6.	Brno	NÁRODNÍ VÝSTAVA HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT A ZEMĚDĚLSKÉ TECHNIKY	
28.–30. 6.	Brno	PROPET	mezinárodní výstava chovatelských potřeb
29.–30. 6.	Brno	INTERCANIS	mezinárodní výstava psů
11.–14. 7.	Lysá nad Labem	KVĚTY	18. celostátní výstava květin a zahradnické trhy
15.–18. 8.	Olomouc	FLORA OLOMOUC	letní etapa, mezinárodní zahradnická výstava a veletrh
15. – 18. 08.	Olomouc	LETNÍ ZAHRADNICKÉ TRHY	prodej květin, zahradnického sortimentu a drobné zahradní mechanizace, pomůcek a potřeb
24.–25. 8.	Trenčín	KŮŇ	10. ročník medzinárodnej výstavy koní
22.–25. 8.	Nitra	AGROKOMPLEX	40. medzinárodná poľnohospodárska a potravinárska výstava
29. 8. – 3. 9.	České Budějovice	ZEMĚ ŽIVITELKA	40. roč., obnova a rozvoj venkova, rostlinná výroba, živočišná výroba a zemědělská technika, potravinářská výroba, lesní a vodní hospodářství, zahradnictví a pěstitelství, služby pro zemědělství
29. 8. – 3. 9.	České Budějovice	EKOSTYL	tvorba a ochrana ŽP, ekologické technologie, stavby, likvidace odpadů, zdravý životní styl
29. 8. – 3. 9.	České Budějovice	MEZINÁRODNÍ VÝSTAVA DRUŽSTEVNICTVÍ	spotřební zboží, kovovýroba, elektronika, stavebnictví, vybavení domu, bytu, zahrady, textil a kožená galanterie, umělecké a řemeslné výrobky, zemědělské a potravinářské výrobky

Termín	Město	NÁZEV	Zaměření
6.–7. 9.	Brno	ZELENÝ SVĚT	zahradnický veletrh
13.–15. 9.	Lysá nad Labem	43. CELOSTÁTNÍ VÝSTAVA MLÁDAT KRÁLÍKŮ	největší výstava mladých králíků v roce 2013
17.–21. 9.	Praha-Letňany	FOR WOOD	8. veletrh dřevostaveb a využití dřeva
17.–21. 9.	Praha-Letňany	FOR WASTE	8. veletrh nakládání s odpady, recyklace, čištění a ekologie
20.–22. 9.	Lysá nad Labem	KŮŇ	20. ročník zářijové výstavy koní a všeho, co k nim patří
26.–29. 9.	Praha-Letňany	FOR GASTRO & HOTEL	3. veletrh gastronomického zařízení, vybavení restaurací a hotelů
3.–5. 10.	Bratislava	ESOTERIKA	6. vzdělávací a zábavný veletrh
3.–5. 10.	Bratislava	BIOSTYL	6. veletrh zdravé výživy, ekologie a zdravého životního stylu
7.–11. 10.	Brno	MSV	mezinárodní strojírenský veletrh
22.–25. 10.	Brno	WOOD–TEC	mezinárodní veletrh strojů, nástrojů, zařízení a materiálů pro dřevozpracující průmysl
3.–6. 10.	Lysá nad Labem	ZEMĚDĚLEC – PODZIM 2013	39. ročník prodejní- kontraktační výstavy
3.–6. 10.	Lysá nad Labem	NÁŠ CHOV	18. národní výstava hospodářských a drobných zvířat, potřeb pro chovatele, technologií
3.–6. 10.	Nitra	AUTOSHOW	Autosalón Nitra
3.–6. 10.	Olomouc	FLORA OLOMOUC	podzimní etapa (Hortikomplex), výstava ovoce, zeleniny a školkařských výpěstků
3.–6. 10.	Olomouc	PODZIMNÍ ZAHRADNICKÉ TRHY	květiny, ovoce, zelenina, okrasné a ovocné dřeviny, zahradnické potřeby
3.–6. 10.	Olomouc	OLIMA	festival gastronomie a nápojů
17.–20. 10.	České Budějovice	HOBBY PODZIM	15. ročník, dům a zahrada, chovatelství, kutilství a ruční práce
23.–24. 10.	Praha-Letňany	PROFESIA DAYS	5. ročník veletrhu práce
25.–26. 10.	Trenčín	JAHRADA	4. ročník výstavy okrasných dřevin, ovocných stromů a potřeb pro záhradkárov
5.–8. 11.	Brno	GAUDEAMUS	evropský veletrh pomaturitního a celoživotního vzdělávání
7.–9. 11.	České Budějovice	GASTROFEST	mezinárodní gastronomický festival
14.–15. 11.	Trenčín	JOB FORUM	5. ročník mezinárodního veletrhu pracovních příležitostí a vzdělávánía
14.–15. 11.	Trenčín	STREDOŠKOLÁK	15. ročník výstavy středních škol
14.–17. 11.	Bratislava	BIBLIOTÉKA	21. mezinárodní knižní veletrh
14.–17. 11.	Bratislava	PEDAGOGIKA	18. výstava vzdělávánía a didaktickej techniky
15.–17. 11.	Lysá nad Labem	CHOVATEL	celostátní výstava drobného zvířectva
19.–21. 11.	Praha-Letňany	FOR ELECTRON	3. mezinárodní veletrh elektrotechniky, elektroniky a energetiky
20.–22. 11.	České Budějovice	VZDĚLÁNÍ A ŘEMESLO	prezentace školství všech úrovní, vzdělávání dospělých, rekvalifikace
22.–23. 11.	Brno	VELETRH STŘEDNÍCH ŠKOL	18. veletrh středních škol
28.–29. 11.	Trenčín	VINUM LAUGARICIO	9. ročník mezinárodnej výstavy vína, vody a destilátov
30. 11.	České Budějovice	PREZENTAČNÍ VÝSTAVA STŘEDNÍCH ŠKOL	

NEOBHOSPODAŘOVANÉ POZEMKY

Prostor pro invazní druhy rostlin, 31. díl

Pupalka dvouletá (*Oenothera biennis*)

Pupalky jsou jednoletky, dvouletky i trvalky. Je známo asi 150 – 200 druhů, nejvíce v Severní Americe. Některé druhy jsou evropské a východoasijské. Navíc se adventivně rozšířily díky pěstování. U nás roste více druhů a jejich kříženců, proto je určování pupalek obtížné. Znaky pro určování důležité: typy chlupů, přítomnost červených teček na lodyhách, poupatech, kalichu, velikost koruny, délka kališních cípů, hustota plodenství a délka tobolek. Jedním ze znaků je délka hypanthia (česule). Je to rozšířené květní lůžko, se kterým jsou srostlé pestíky.

Pupalka dvouletá je opravdu dvouletka, která v prvním roce života vytvoří přízemní růžici listů. Druhý rok vyrostle přímá nevětvená lodyha (až 2 m vysoká), s roztroušenými dlouhými chlupy. Na lodyze rostou podlouhlé listy, často s červenými středními žilkami. V horní části je husté květenství se zelenými, roztroušeně chlupatými poupaty. Květy mají válcovité žláznaté chlupaté hypanthium 24–28 mm dlouhé. Květy jsou čtyřčetné, s kališními lístky 17–38 mm dlouhými (kališní cípy 2,5–7,5 mm dlouhé), se žlutou korunou (korunní lístky 14–30 mm dlouhé, 16–38 mm široké). Tyčinek je 8 ve dvou kruzích, jsou kratší než koruna. Blizna je 3–12,5 mm dlouhá, dělená na 4 laloky. Kvete od června do září. Květy se otevírají k večeru, opylují je noční motýli. Spodní čtyřpouzdrý semeník se zráním mění v tobolku až 37 mm dlouhou. Semena jsou drobná a je jich mnoho.

Pupalka dvouletá zřejmě nejdříve rostla na šterkových a šterkopískových náplavech na březích velkých řek, u nás začala v Polabí, Poohří, dolním Povltaví, v Pomoraví, kolem Brna, v Poodří. Odtud se šířila na podobná stanoviště se škvarou a šterkem – železniční tratě a nádraží. Také se rozšířila na písčité úhory, do pískoven a lomů, podél silnic a na ruderalní stanoviště. Chová se jako pionýrská rostlina skeletových půd. Její původ je poněkud záhadný, roste v Evropě a na Dálném východě. Je pravděpodobné,

že se do Evropy dostala právě z Východu. Předpokládaný severoamerický původ se nepotvrdil, v Severní Americe rostou jiné druhy.

Pupalka také může zplaňovat ze zahrad, pěstuje se jako okrasná rostlina. Od počátku 18. století se pěstovala v Evropě jako kořenová zelenina, na saláty, pro krmení dobytka. Dnes je pěstována jako léčivka, protože semena obsahují esenciální mastné kyseliny, které využívá farmacie. Ze semen se za studena lisuje olej, který se používá jako potravní doplněk při mnoha onemocněních. Podobně se pro semena pěstují ještě druhy *Oenothera paradoxa* a *O. parviflora*.

RNDr. Jana Möllerová, Praha

PŘEČTĚTE SI

Publikace z nabídky Národního ústavu pro vzdělávání

Jak efektivně komunikovat a co nejlépe zjišťovat potřeby klientů, kteří by mohli mít zájem se vzdělávat? Jakým způsobem profilovat svoji nabídku na vzdělávacím trhu a jak vzbudit zájem o nabízené programy? Na tyto a další otázky odpovídá publikace „Kuchařka marketingu pro vzdělávací instituce“.

Kuchařka marketingu pro vzdělávací instituce

Publikaci vydal NÚV v rámci projektu Koncept, na který přispívá Evropský sociální fond. Čtenáři si díky ní mohou osvojit základy marketingových postupů a metod. S ohledem na český vzdělávací trh je metodika koncipována zejména pro malé a střední vzdělávací firmy, které nemají finanční prostředky a časový prostor na nákladné a sofistikované marketingové strategie. Druhou důležitou cílovou skupinou jsou střední a vysoké školy, které poskytují vzdělávání dospělým.

Kniha oslovuje také neziskové organizace vstupující na trh dalšího vzdělávání. Publikace je důsledně zaměřena na praktické využití teoretických poznatků v činnosti vzdělávacích institucí.

Kromě publikace byl připraven také e-learningový kurz

„Kuchařským mistrem v marketingu pro vzdělávací instituce“, který sestává ze dvou samostatných modulů.

První modul „**Kuchařka marketingu**“ vychází z tištěné publikace, jejíž texty byly podstatně upraveny a doplněny. Každá dílčí část marketingové problematiky obsahuje odkazy na zdrojové internetové servery vztahující se k danému tématu. Výkladový text je oživen vloženými video-ukázkami, např. marketingových kampaní v oblasti vzdělávání. Nedílnou součástí každé kapitoly tvoří úlohy a cvičení. Uživatel je veden k aktivním vstupům do kurzu.

Druhý modul „**Tvoříme vzdělávací programy**“ se skládá ze dvou samostatných částí. První část představuje praktický postup tvorby vzdělávacího programu v jednotlivých krocích. Účastník je vtažen do všech fází tvorby a podílí se na přípravě

konkrétního vzdělávacího programu. Druhá část tohoto modulu seznamuje uživatele s tvorbou vzdělávacího programu podle Kirkpatrickova modelu.

Koncepce kurzu je založena na samostudiu účastníků s podporou tutorů. Frekventanti kurzu mají možnost sledovat výsledky své práce, diskutovat navzájem mezi sebou i s tutorem. Kurz je volně přístupný na adrese: <http://moodle.koncept.nuov.cz/moodle>. Pro registraci do kurzu je třeba kontaktovat administrátora – Ing. Kateřinu Mackovou na e-mailové adrese katerina.mackova@nuv.cz.

Seznamte se s CLILEm

Zkratkou CLIL – Content and Language Integrated Learning – se označuje jazykově a obsahově integrované vyučování, tj. výuka odborného vyučovacího předmětu prostřednictvím cizího jazyka.

Publikace „Seznamte se s CLILEm“ obsahuje „top 12“ praktických charakteristik CLIL, které vystihují podstatu a možnosti uplatnění CLILu v českém prostředí. Cílem publikace je ukázat, jaké nové možnosti CLIL otevírá jednak pro žáky základních a středních škol, jednak pro jejich učitele. Přináší názorný vhled do problematiky CLIL, poučení pro již praktikujícího CLIL učitele, ale i pro toho, který s integrovanou výukou teprve začíná nebo o CLIL nikdy neslyšel, přičemž by rád zkusil integraci formou CLIL začlenit do své výuky. I když je primární cílovou skupinou učitel odborného předmětu, může být inspirací i pro vyučující cizího jazyka.

V prvním článku se dozvíte o legislativě, která se CLIL týká, v dalších článcích o dualitě výukových cílů v CLIL, o rozvíjení myšlenkových procesů žáků prostřednictvím cizího jazyka, o vhodných metodách a v neposlední řadě o tom, v čem a jakým způsobem žáky hodnotit. Publikace se rovněž věnuje kompetencím učitele pro CLIL a nabízí východiska pro postupné zavádění CLILu ve škole.

CLIL ve výuce – jak zapojit cizí jazyky do vyučování

Publikace přibližuje možnosti integrované výuky cizího jazyka s odborným předmětem v různých typech vzdělávání.

Publikace je určena pedagogům, kteří učí nejazykové předměty a chtějí do své výuky zapojit cizí jazyky. Zejména na střední škole tak dochází k propojení odborné oblasti s danou terminologií a cizojazyčnými zdroji, se kterými se žáci naučí pracovat a využívat tak cizí jazyk jako prostředek ke komunikaci. Publikace ukazuje strukturu CLIL hodin a zprostředkovává specifické postupy, které jsou převzaty z didaktiky cizích jazyků a nejazykových předmětů. Zahrnuje množství praktických příkladů, metodických návodů a doporučení. Přes vymezení pojmu CLIL v české škole se dostáváme k uplatnění integrované výuky v konkrétní vyučovací hodině.

Publikace jsou dostupné v elektronické podobě na stránkách NÚV (www.nuv.cz). Tištěné verze jsou také součástí knižního fondu knihovny Národního ústavu pro vzdělávání.

JEDNOTKA HMOTNOSTI DRAHOKAMŮ

byla odvozena z rostlinné říše

V současné době se používá jako jednotka hmotnosti v klenotnictví pro drahokamy (zejména diamanty) či perly tzv. metrický karát, který je roven přesně 200 mg (0,2 g).

Diamant o hmotnosti 10 g má tedy 50 karátů, diamanty v běžně dostupných špercích mají obvykle hmotnost v setinách, desetínách až jednotkách karátů. Hmotnost proslulého diamantu Koh-i-Noor, který je součástí britských korunovačních klenotů, činí 105 karátů; diamant Orlov neboli Velký Mogul z pokladu Ruska měl při jeho nález v indické Golkondě asi 400 karátů; diamant Cullinan (Jižní Afrika, 1905) vážil přes 3 100 karátů a byl rozdělen na devět velkých kusů, z nichž největší, Star of Africa (Hvězda Afriky), váží 530,2 karátu a je vystaven v londýnském Toweru.

Tato měrná jednotka byla historicky odvozena z hmotnosti semene **rohovníku obecného** (*Ceratonia siliqua*), jehož plody se nazývají svatojánský chléb nebo karob. Semena v arabštině dostala jméno „kharrub“, v řečtině „karation“ (z čehož vznikl i český název „karát“) a byla ve středověku používána v Arábii a Persii pro určování ceny drahých kamenů. Důvodem je skutečnost, že velikost a váha těchto semen je poměrně uniformní a v uvedené zeměpisné oblasti světa jsou běžně dostupná. Protože se přeci jenom používané velikosti karátu mírně lišily, došlo na 4. generální konferenci pro míry a váhy (CGPM) v roce 1907 ke sjednocení na definici metrického karátu. Do soustavy SI (ze zákona od roku 1960 používaná mezinárodně dohodnutá soustava jednotek fyzikálních veličin se sedmi zá-

kladními jednotkami – metr, kilogram, sekunda, kelvin, ampér, kandela, mol) však karát nepatří. Váhy pro vážení diamantů musí mít minimální přesnost jedné tisícin (1/1000).

Ještě pro úplnost: Diamant je surový kámen před zpracováním, zatímco brilliant je již kámen (speciální mnohostěn) vybroušený podle přesných parametrů; skládá se z malých, přesně vybroušených plošek – minimálně 57 faset (hran zkosených pod daným úhlem).

(tes)

OSLAVA 50. NARODENÍN V PREDVIANOČNEJ ATMOSFÉRE

Dňa 20. decembra 2012 si Stredná odborná škola Pod Bánošom v Banskej Bystrici pripomenula 50 rokov od jej vzniku. Pri tejto príležitosti sa v slávnostne vyzdobenej školskej jedálni stretlo okolo 100 pozvaných hostí. Medzi najvýznamnejších patrili RNDr. Ladislav Topol'ský, podpredseda Banskobystrického samosprávneho kraja a PaedDr. Zuzana Gajdošová z banskobystrického školského úradu.

V úvode podujatia si prítomní so záujmom pozreli kvalitný program, ktorý pripravili žiaci. Vypočuli si hru na husliach, na gitare, vianočnú pieseň i dramatizovanú recitáciu. Prostredníctvom situačných scénok a rozhovorov, za súčasného premietania prezentácií, priblížili študenti náplň svojich odborov. So slávnostným prejavom vystúpil pán riaditeľ Ing. Pavel Filo, ktorý priblížil históriu školy a jej vývin.

Začiatky tejto vzdelávacej inštitúcie boli najmä po priestorovej stránke veľmi ťažké. Učilo sa v Radvani i v Lazovnej ulici. Počet záujemcov o štúdium na škole stále rástol, a tak sa v roku 1982 začalo s výstavbou areálu Pod Bánošom, ktorý bol kompletne dokončený v roku 1993.

Názov Poľnohospodárske odborné učilište sa v roku 1981 zmenil na Stredné odborné učilište poľnohospodárske a v roku 1994 na SOU poľnohospodársko-potravinárske. Ocenenia hodné je, že Stredná odborná škola Pod Bánošom si dodnes zachovala tento charakter a obohatila ho o podnikanie na vidieku či regionálny cestovný ruch – oblasti, ktoré vyžaduje súčasná doba.

RNDr. Ladislav Topol'ský vyjadril spokojnosť s úrovňou vzdelávania na SOŠ a zdôraznil, že vďaka svojim aktivitám je známa už nielen v Banskej Bystrici, ale na celom Slovensku.

V priateľskej atmosfére potom súčasní i bývalí zamestnanci posedeli pri predvianočnej kapustnici a zbilancovali ďalší úspešný kalendárny rok.

PhDr. Anna Ivanová, SOŠ Pod Bánošom, Banská Bystrica

Uplynulo 125 let od narození a 50 let od úmrtí významné osobnosti

JAN JANDL

učitel, vrchní zahradník, ovocnář, jednatel spolku absolventů

V mozaice dějin našeho zahradnictví najdeme i osobnost – Jana Jandla –, která se do jejích stránek zapsala především na Brněnsku. V tomto regionu, i když nebyl zdejší rodákem, zanechal nesmazatelnou stopu.

Narodil se 23. 1. 1888 v Bohdalicích u Vyškova. I když vyrůstal v prostředí odlišné profese (otec byl truhlářský mistr), již od mládí ho přitahovalo zahradnictví. Proto po ukončení základní školy se vyučil v tomto oboru ve svém rodišti u místního zámeckého zahradníka Havránka. Další vzdělání posléze nabyl na tehdejší Pomologickém ústavu v Brně-Bohunicích. Nespokojoval se však s dosaženými znalostmi. Souběžně absolvoval jednoletý kurz včelařství a poté si doplňoval vědomosti v Německu a Francii u proslulých firem TJ. Seidel v Lanbegartu u Drážďan, u Haage und Schmidt v Erfurtu, u H. Serger und B. Hampel v Brušviku, Croux et fils v Chantenay, Nomblot-Bruneau v Bourg la Reine u Paříže. Naučil se i plynule německy a francouzsky a jeho jméno mělo v cizině

dobrý zvuk. Zasloužil se zde mimo jiné i o založení Spolku slovanských zahradníků v Paříži.

Po získání potřebné praxe se rozhodl své nabyté znalosti uplatnit v domácím prostředí a v r. 1910 se vrací proto do Brna-Bohunic jako pracovník zdejšího pomologického ústavu. Začínal jako demonstrátor pro praktickou výuku a učitel včelařství. Protože i zde se záhy velmi dobře osvědčil, byla mu svěřována na škole, kde byl nepřetržitě až do r. 1953, kdy odešel na zasloužený odpočinek, řada odpovědných funkcí.

Kromě přednášení několika odborných předmětů zastával v letech 1913–1952 funkci vrchního zahradníka. Na tomto poli byla jeho práce zvláště viditelná. Věnoval pečlivou po-

zornost okrasnému parku, založeném již r. 1901 jako součást školy pro praktickou výuku. Zajišťoval především rozšíření původní výsadby a doplňování sortimentu o nové trendy. Neopomíjel ani zelinářství a květinářství. Jeho iniciativou došlo v letech 1917–1920 k vybudování skleníků jako potřebné investice pro budoucnost. Uvědomoval si, zcela nadčasově, že stávající nadvláda pařeníšť bude časově limitována. Přispěl i k realizaci tzv. konzervárny – stanice pro zpracování ovoce a zeleniny (r. 1917) a k rozšíření ovocného sadu. Mimoto působil souběžně určitý čas jako správce školního hospodářství, zemědělský asistent, revident a zemědělský kontrolor.

Škole věnoval všechny svůj čas. Měl vždy na mysli, aby žáci byli na své budoucí povolání patřičně připraveni, a sám se i pravidelně vzdělával. Účastnil se různých kurzů – u nás i v zahraničí, studoval účetnictví na Vysoké učení technické v Brně. Znalosti předával poutavou a přitažlivou formou svým žákům. Podílel se rovněž na dalším vzdělávání nových adeptů učitelství zahradnictví na tehdejší Gartenbau-und Obstbauschule v Brně.

Již při svém nástupu do Pomologického ústavu poznal, že nesmírným přínosem pro praxi je také činnost spolku absolventů

zemědělsko-zahradnického ovocnářského ústavu v Brně-Bohunicích (založen 17. 12. 1905). Nabídl mu proto své služby a od r. 1910 se stal jeho jednatelem. Iniciativou Jana Jandla se podařilo věhlas spolku rozšířit téměř na celou Moravu a část Čech. Do popředí spolkového zájmu se dostala řada ušlechtilých cílů jako sjednocení absolventů školy za účelem jejich dalšího vzdělávání, zprostředkování práce v oboru nejen doma, ale i v zahraničí, poskytovat členům poradenskou službu, nadaným a nemajetným bezúročné půjčky, případně finanční podpory. Pro spolek zabezpečil velmi dobře vybavenou knihovnu.

Rozsáhlá byla i jeho mimoškolní činnost. S plným nasazením se věnoval vědecko-výzkumné činnosti zejména v oboru ovocnictví a včelařství, ve spolupráci s četnými zahradnickými organizacemi připravoval výstavy, zajišťoval poradenskou službu, realizoval hojně navštěvované přednášky pro odborníky i laiky. Přínosem pro praxi byla i jeho publikační činnost. Přispíval do novin a časopisů, měl hojné relace v rozhlasu. Výsledky své práce shromažďoval do rozsáhlé publikace, ta však zůstala pouze v nedokončeném rukopise vzhledem k jeho náhlému úmrtí r. 1963 v nedožitých 75 letech.

Ing. Jiří Ptáček, SOŠZ a SOU Rajhrad

Uplynulo 160 let od narození a připomeneme si 80 let od úmrtí významné osobnosti

JOSEF KOFROŇ

„Musím neustále myslet na dva ředitele tehdejší školy. Jací to byli lidé a jaká to byla doba, když dva vydrželi půl století v čele ústavu. Co všechno svou znalostí odbornou i dokonalou znalostí prostředí pro rozvoj ústavu vykonali! Rychlé střídání ředitelů a učitelů, které později následovalo, nikdy nemůže přinést tolik plodné práce pro školu i okolí, jako tomu bylo v těchto dobách nejstarší historie školy...“

Jaroslav Kapinus, 1966

Úvodní slova pocházejí z pera dlouholetého učitele ivančické školy a týkají se prvních dvou ředitelů této školy Jana Vrby, který školu vedl 31 let (před tím učil v Rabině a v Chrudimi) a Josefa Kofroně, který na škole působil dokonce 43 let, z toho 22 let ve funkci ředitele školy!

Kofroň se narodil 22. července 1852 ve Vusí u Milevska. Absolvoval tehdejší vyšší hospodářský a hospodářsko-průmyslový ústav v Táboře. Praxi získal v Červeném Újezdě a Hrobech. Ve svých 23 letech nastoupil učitelskou dráhu. Poprvé předstoupil před žáky v Chrudimi. Působil na zdejší rolnické škole jako asistent od 1. listopadu 1875 do 30. září 1876. Vyučoval počtům, písemností, účetnictvím, zeměpisu a hospodářské praxi.

Z Chrudimi vedla jeho cesta na rolnickou školu do Ivančic na Moravě. Natrvalo! Po dvaceti letech poctivé učitelské služby, 1. října 1897, se stává druhým ředitelem této ve své době významné školy (po odchodu ředitele Jana Vrby na odpočinek). Ve funkci setrval 22 let. Do penze odchází v roce 1919, ve svých 67 letech, aby se do své osmdesátky těšil z vykonaného díla. Zemřel v Ivančicích 1. října 1933.

Profesně se zde se orientoval hlavně na chov hospodářských zvířat a správu vědu. „Mimo odborné znalosti se nám snažil,

zvláště ředitel Kofroň svým vlídným kantorským umem vřít do mysli lásku a oddanost k zemědělství, k půdě, smysl pro odpovědnost, umění vést lidi, získat je pro dobrou práci, ocenit jejich snahu a mít k nim nejlepší vztah...“ vzpomíná Rudolf Tauvinkl, který ivančickou školu absolvoval v roce 1898 (Almanach k stému výročí zemědělského školství v Ivančicích, Ivančice 1966). Pokračoval v úspěšném díle svého předchůdce, postaral se o konsolidaci zejména školního statku. Znám byl jako člověk velmi agilní, s přátelským vztahem ke všem spolupracovníkům. Jeho současníci s obdivem vzpomínají, s jako neobvyklou rozšafností dovedl řešit i ty nepříznivé situace.

Kromě pedagogických povinností, jak bývalo v jeho době nepsaným zákonem, podílel se na šíření zemědělského pokroku všemi prostředky. Absolvoval bezpočet přednášek, porad, osobních konzultací. Byl členem hospodářských spolků, psal články do odborného tisku, podílel se na Hospodářském naučném slovníku. Jako čelný člen Jednoty učitelů hospodářských škol na Moravě byl také spolu s prof. B. Macalíkem a sekretářem zemědělské rady J. Tebichem v r. 1902 jmenován do komitét, které mělo připravit – a také připravit – vydání první české učebnice chovu hospodářského zvířectva.

Ing. Josef Rozman, CSc., Moravská Třebová

OBSAH

Když chybí peníze na praktickou výuku...	1
„Spojme sa pre rozvoj vidieka“	2
Etická dimenze člověka k přírodě	3
Jakou budoucnost mají elektronické knihy?	5
„Připraveni na budoucí výzvy“	6
Informační servis	8
Se školou po Evropě	10
Literárna súťaž ku „Svetovému dni potravín“ 2. časť	11
Spoléhám na mladou generaci	12
Přijďte se podívat na zlaté české ručičky	12
Z kalendáře škol – termíny soutěží na rok 2013	12
Významné výstavy a veletrhy	13
Neobhospodařované pozemky	16
Přečtěte si	16
Jednotka hmotnosti drahokamů	17
Oslava 50. narozenin v predvianočnej atmosfére	18
Jan Jandl	18
Josef Kofroň	19

REDAKČNÍ RADA

Mgr. Tatiana **Belová**, SPPK Bratislava
PaedDr. Mária **Benedikovičová**, MP SR Bratislava
Mgr. Otakar **Březina**, Česká zemědělská akademie Humpolec
Ing. Ludmila **Gočálová**, MZe ČR Praha
Ing. Petr **Hienl**, ÚZEI Praha
PhDr. Aleš **Hradečný**, Praha
Ing. Zorka **Husová**, Národní ústav pro vzdělávání Praha
Ing. Marcela **Chrenková**, SPU Nitra
Ing. Ludmila **Kováčiková**, Agroinštitút Nitra
Ing. Emil **Kříž**, Ph.D., IVP ČZU Praha
doc. PhDr. Dana **Linhartová**, CSc., ICV MENDELU Brno
Ing. Miroslav **Maxon**, SPPK Bratislava
Ing. Mária **Múdra**, ZSŠP Rakovice
PaedDr. Anna **Sandanusová**, Ph.D., UKF Nitra
Ing. Václav **Stránský**, MZe ČR Praha
Ing. Vladimír **Vnuk**, Agentúra pre rozvoj vidieka Nitra

K ilustraci na obálce: Motyka je jedno z historicky nejstarších náradí používané člověkem pro rozpojování zemin kopáním, bez kterého se však neobejdeme ani v dnešní době. Dvoutalířová půdní fréza na spodním obrázku slouží k přípravě půdy před zalesněním (pro výsadbu jednotlivých sazenic stromků je třeba použít motyku) nebo slouží k přípravě půdy před přirozenou obnovou lesa – do zraněného povrchu napadají semena lesních stromů a lépe se ujímají.

Kresby Jiřího Buchty

CONTENTS

When money for practical education is missing...	1
Let us unite for the development of the countryside	
An international conference with a workshop	2
The ethical dimension of the relationship between human beings and nature	
A new course taught in forestry schools?	3
What is the future of electronic books?	5
„We are prepared for future challenges“	
The European Food Safety Authority celebrated its 10th anniversary	6
Information service	
Representation of the European Commission	8
A school trip of students in veterinary medicine from Třebíč across Europe	10
Literary competition on the occasion of the World Food Day	11
I am relying on the new generation	
An information column of Agricultural Chamber of the CR	12
Let us come to see the golden Czech hands at the Secondary Crafts School in Jaroměř	12
From school calendars – dates of competitions for 2013	12
Important expositions and fairs in the Czech Republic and Slovakia in 2013	13
Unfarmed lands – a space for invasive plant species	16
Please read this	
Publications offered by the National Institute for Education	16
The unit of weight of precious stones comes from plant kingdom	17
Celebrating the 50th anniversary in a pre-Christmas atmosphere	18
Jan Jandl – prominent personality of horticulture education	18
Josef Kofroň – prominent personality of agricultural education	19

PREZENTACE ŽÁKŮ A STUDENTŮ NA VÝSTAVÁCH A VELETRŽÍCH str. 13

Agroinštitút Nitra
štátny podnik

Časopis vydávají

Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Mánesova 75, 120 56 Praha 2
Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra

Adresy redakcí

ÚZEI, Mánesova 75, 120 56 Praha 2
tel.: 222 000 439, e-mail: krajickova.alena@uzei.cz
Redaktorka: Ing. Alena Krajíčková

Agroinštitút, Akademická 4, 949 01 Nitra
tel.: 037/7721802, 107, fax: 037/7721742, e-mail: horvathova@agroinstitut.sk
Redaktorka: Ing. Zuzana Horváthová

www.zemedelskaskola.cz

Časopis vychází 10× ročně (září – červen), cena výtisku je 20 Kč, roční předplatné 200 Kč
Objednávky časopisu zajišťuje česká redakce a slovenská redakce na svých adresách
Sazba a tisk ÚZEI Praha

47816 ISSN 0044-3875 (Print), ISSN 1803-8271 (Online)

